

МИ і СВІТ

WE AND THE WORLD

Український
магазин

Nous
et le monde

Revue Ukrainienne
diasporiana.org.ua

Editor:

M. Kolankiwsky
278 Bathurst St.,
Toronto, Ont.,
Canada

25 с.

РІК 6

ГРУДЕНЬ

1955

20

Редактор і видавець: Микола Колянківський

Адреса для редакційної й адміністраційної кореспонденції (вплата грошей): М. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

З М І С Т :

Лист від Ангела-хоронителя
Афоризми Марка Твейна
Хтось мусить умерти
Із книги "Листя трави"
Про "короля-королів"
Трагедія Ніколет
Кабака Мутеса II
Український Конгрес в Америці
Моріс Утрілльо не живе
Немає вже Альти
Рациональне харчування
Про Миколу Кричевського
У Новій Зеландії
Гімнастика лица
Коко Шанель
Телебачення майбутнього
Філателія, шахи, загадки

РЕДАКЦІЙНІ ВІДДІЛИ:

В Європі: Є. Деслав, Ю. Калинич
Париж, Франція

В Америці: Петро Павлович,
Нью-Йорк, США

ПРЕДСТАВНИЦТВА

AUSTRALIA: Fokshan Library and
Book Supply, 1 Barwon St., Glen-
roy, W. 9, Vic.

BELGIQUE: Ihnat Stachij, Esneux
en Liege

BRAZIL: Mrs. I. Lisynetskyj, Cx.
Postal 428, Ponta Grossa, Parana

ENGLAND: S. W. Shewchuk, 73
Kensington Park Rd., London,
W 11

FRANCE: Kolankiwskyj Mykola, 186
Bld. St. Germain, Paris VI, c. c.
876771

GERMANY: FrI. Emilie Gudz, (13a)
Zirndorf, Nbg. Schuetzenstr. 4/11

ФОТО НА ОБКЛАДИНЦІ: Мистець-маляр Микола Кричевський підчас виставки його картин у Парижі (до статті на стор. 30).

* * *

Річна передплата: для Англії й Австралії — 1 фунт, для Бельгії — 100 б. фр., для Франції — 1000 фр., для Німеччини — 10 ДМ., для Аргентини й Півд. Америки — 40 арг. пезів, для Півн. Америки, Канади і всіх інших держав — 3 ам. доларя. **Ціна одного числа: 25 центів.**

Ціна 1 стор. оголошень: 60 дол., пів стор. — 30 дол., чверть стор. — 15 дол., найменше оголошення фірм — 5 дол.

Марк Твен

ЛИСТ ВІД АНГЕЛА-ХОРОНИТЕЛЯ

Управління Ангела-Хоронителя, підвідділ прохань. — Ендрю Ленгдонові, торгівцеві вугіллям у Баффало, Н. Й.

Маю шану повідомити вас, що ваш останній акт самопожертви і добродійності записаний на окремій сторінці книги, що зветься “Золоті людські вчинки”. Ця заслуга, якщо дозволите замітити, є не тільки надзвичайна, але майже не має прецеденту. Що стосується ваших молитов у неділю, що проминула 19 січня цього року, то маю шану повідомити вас про наступне:

1. Про дальше похолодіння, що підвищило б ціни на вугілля; — задовольнено.

2. Про зріст безробіття, що дозволило б зменшити заробітну плату на десять відсотків; задовольнено.

3. Про покарання чоловіка (разом з його родиною), що відкрив у Рочестері конкурентний склад

роздрібного продажу вугілля; задовольнено в такому розмірі: дифтерит — два випадки (один із смертним закінченням), скарлатина — один випадок (комплікація на вуха, глухота).

4. Про відправу до чорта великого числа відвідувачів, що надокучують просьбами про роботу або будь-яку допомогу; затримано для дальшого розгляду. Ця молитва стоїть у противенстві до іншої з

---

*) **Марк Твен** — псевдонім Самуела Клеменса (1835-1910) — видатного американського письменника-реаліста XIX століття.

Веселий гумор, гостра сатира, реалізм, глибін психологічної аналізи, мистецтво художнього слова — питомі для Марк Твена. Набув світову славу романами “Принц і жебрак”, “Пригоди Тома Сойєра” та багатьма інш. Його твори перекладені на всі мови.

того самого дня, що про неї скажемо нижче.

5. Про спричинення наглої смерті сусідові, який кинув каменем у вашу кітку, що м'явкала під вікном; затримано для дальшого розгляду, бо знаходиться у противенстві з іншою молитвою з того самого дня, що про неї буде сказано даліше.

6. Про зріст прибутку, який в грудні сягав 28.230 долярів, на 45.000 в січні, що було б "вершком ваших мрій"; задовольнено із застереженням відносно останньої замітки.

7. Про гураган, що розніс би шахтні забудування і затопив би шахти Північно-Пенсильванської вугільної компанії. Примітка: Гураганів хвилево немає з причини зимового сезону. У цій ситуації з успіхом міг би його заступити вибух рудникового газу, про що, на випадок вашої згоди на заміну, слід занести окрему молитву.

Цим переліченням вичерпується список ваших молінь, що стосуються, за прийнятною у нас кваліфікацією, тайних молитов сесня. Із зрозумілих мотивів, цього роду молитви розглядаються в першу

чергу. Інші ваші молитви за цей період зараховуються до відділу словних молінь. До тієї групи належать молитви, занесені в церкві, на молитовних зібраннях та в родиннім колесі. Переходимо до їх розгляду:

1. Молитва про те, щоб Всевишній у своїй доброті післав тепло вбогому і нагому; відмовлено; занесено в церкві; згідно з практикою нашого уряду, тайні моління серця, при рівних інших даних, мають першість перед усними молитвами.

2. Молитва про кращі умови життя для "виснаженого сина труда, чий невтомні і важкі зусилля забезпечують добробут і радість життя для щасливіших людей та накладають на них обов'язок клопотатися про захищення меншого брата, — відмовлено; занесено на молитовнім зібранні; стоїть у суперечності з тайним молінням серця ч. 2.

3. Молитва про те, щоб Боже благословення спочило на тих, хто поступає всупереч нашим інтересам і приносить шкоду нам і нашим родинам; відмовлено; занесено на молитов-

нім зібранні; стоїть у протиріччі з тайним молінням серця ч. 3.

4. Молитва “Не дай, Господи, погинути будь-якій душі по слові чи вчинку нашому”; занесена при спільній молитві в родинному колі; одержано у п'ятнадцять мінут після тайного моління серця ч. 4, що з ним вона знаходиться в серйозній суперечності. Доручається дати першість одній з двох молитов і нас про це повідомити.

5. Молитва “Помилуй, Господи, всіх тих, хто обидив нас або когось із наших дітей чи домашніх”; занесена в родинному колі; мабуть, не може виключати чоловіка, що кинув каменем у кітку; одержано в декілька мінут по тайному молінні серця ч. 5; доручається дати першість одній з двох молитов.

Що ж стосується вашої заваги до тайного моління серця ч. 6, наче б то зріст прибутку був “вершком ваших мрій”, то не можу не замітити, що ця завага, повторювана в двадцятий раз, звучить мов непристойний жарт.

Я хотів би до цього офіційного повідомлення до-

дати ще кілька слів особисто від себе.

Слід сказати, що коли люди вашого типу роблять добродійний вчинок, то ми оцінюємо його тисяча разів вище, як коли б робив його праведний чоловік. Ми враховуємо витрачене зусилля. Ваша прекрасна опінія тут свідчить про те, що схильність до самопожертви розвинута у вас на багато більше, як можна було надіятися.

Десять років тому назад, коли ваше майно ще не перевищало сто тисяч доларів і ви післали два долари вдові вашого двоюрідного брата, що помер в крайній нужді, чимало з-поміж нас тут у раї просто не вірили тій вістці, а інші впевняли, що банкоти напевно були фальшиві. Коли ж факт потвердився, то думка про вас поліпилася. В рік чи два після того, коли ви на другу слізну мольбу вислали біднязі чотири долари, ніхто вже не оспорював правдивості того і розмови про вашу добродійність не вмовкали довгі дні. Ми нуло ще два роки, вдова знову написала до вас, повідомляючи про смерть молодшого сінка, і ви пі-

слали їй шість долярів. Це закріпило вашу славу. Всі в раю питалися один одного: — Ну що ж, чи чули, що вчинив Ендрю? — В той час вас уже називали тут любовно: Ендрю.

В останні роки ваші добродійні вчинки були постійною темою розмов і вдячна пам'ять про вас не застигала у наших серцях. Увесь райський збір стежить за вами в неділі, коли їдете в церкву своїм новим возом, а коли підносите руку на тарілку, що на неї кидають пожертви, радісний крик лунає по небесному просторі, доходячи аж до віддалених полум'яних стін пекла: — Ще десять центів від Ендрю!

Але ось наступив вершок вашої слави! Кілька днів тому назад вдова написала вам, що їй пропонують місце сільської вчительки у віддаленій провінції, але в неї немає грошей на подорож. Щоб доїхати туди з двома дітьми, що залишилися живі, їй треба конче 5 долярів. Ви порахували чистий прибуток за минулий місяць 28.230 долярів, додали правдоподібний прибуток за цей місяць — 45.000 до-

лярів, взяли перо і чекову книжку та виписали їй чек на цілих 15 долярів. О, щедра душе, хай буде ваше ім'я благословенне віднині і до віку! Я не знаю в раю нікого, хто не пролив би сліз радості. Ми били один одного по плечах та цілувались, співаючи вам похвалу. І схожий на грім голос пронісся із сяючого престола, що велів ваш вчинок поставити вище від усіх відомих досі прикладів самопожертви і вписати його на віддільну сторінку книги, бо вам рішитися на той вчинок було важче, чим десятьом тисячам мучеників попроситися з життям та ступити на горючий костир. Всі стверджували одностайно: Що варта готовість благородного духа віддати життя, десять тисяч існувань в порівнянні з подарунком 15 долярів від найгіршої і найогиднішої гадани, яка будь-коли опоганювала землю своєю присутністю.

І скільки ж в тому було правди! Авраам, ридючи від зроджених почувань, приготувався, щоб упокоїти вас на своєму лоні і навіть вивісив напис: "Занято й заплачено". А Пет-

ро - ключник, проливаючи сльози, сказав: — “Хай прийде тільки, вчинимо йому похід із смолоскипами”. І коли стало загаль-

но звісно, що вас очікує райське блаженство, нечувана досі радість запанувала в раю. В аді — також.

Ангел-Хоронитель

АФОРИЗМИ МАРКА ТВЕНА

Мир, щастя, братерство людей — ось що потрібно нам на цьому світі!

**

Шукай любов серцем, а не головою.

**

Як правило, краще заслужувати почесні і не одержувати їх, ніж користуватися почесними не заслужено.

**

Уникайте тих, хто намагається підірвати вашу віру в себе. Ця риса властива дрібним людям. Велика людина, навпаки, втіляє вам чуття, що ви можете стати великим.

**

Горе можна переживати на самоті, але радість — щоб пізнати її в повній мірі — потрібно розділити з іншого людиною.

**

Найкращий спосіб підбадьорити себе — це підбадьорити кого-небудь іншого.

**

Галас ще нічого не доводить: іноді курка знесе яйце, а кудкудаче так, начебто знесла цілу планету.

**

Сумно буває слухати музику без слів, але ще сумніше — слухати музику без музики.

**

Правильне дозування афоризму: мінімум слів, максимум змісту.

**

Старайтесь жити так, щоб навіть погребнику було шкода, коли ми померемо!

**

Говори правду, і тоді не доведеться нічого запам'ятувати.

Пер. з англ. А .Т.

СКОЧИВ СОБІ З ВИСОТИ 5000 МЕТРІВ!

Лейтенант-пілот Джіммі Джонс чудом вийшов із життя після “свобідного” скоку з висоти 5000 метрів. Він був примушений вискочити з пошкодженого літака. Підчас льоту вниз з жахом помітив, що його парашут не відкривається. Всі спроби відкрити його були безуспішні. Яке ж було його здивування, коли замість вдаритися об землю, він нагло осів на ресорах галуззя спасенного дерева, цілий і непошкоджений.

І щойно, злазячи з дерева впав з висоти двох метрів та зловив собі ногу!... Цей неймовірний випадок трапився в Німеччині, біля Бонн.

ХТОСЬ МУСИТЬ УМЕРТИ

З того часу проминуло 23 роки. Але ці пережиті роки, що в кожному з них падали тисячі-тисячі жертв у боротьбі за визволення України, не притемняють образу цих двох з-поміж найкращих, які стались символом і зразком героїзму для героїв.

Для тих, хто не пережив з Біласом і Данилишином трагічних днів процесу і хвилини смерті, в кого порохом часу притрусилась спогади, призначені ці рядки.

ТРАГІЧНИЙ ГОРОДОК

З наказу ОУН Білас і Данилишин прибувають з Трускавця до Львова і там у мешканні Жураковського довідуються про те, що вони мають виконати запланований напад на поштовий уряд у Городку Ягайлонському, щоб здобути для Організації потрібні гроші. Разом з двома членами ОУН виїжджають поїздом до станції Глинна Наварія, де зустрічають у полі ще шість людей з Березинським у проводі.

Напад виконано 30 листопада. Група вісьмох боеків увійшла до будинку, де находились скарбова каса і поштовий уряд і стероризувавши присутніх, захопила гроші. Але не обійшлося без жертв: впало кілька поранених службовців та людей, що прийшли за справами; один із

службовців кидається за відступаючими боеківими і вже на дорозі вбиває Михайла Березинського та смертельно ранить Володимира Старика, а за хвилину й сам падає мертвий.

У полі боеків розділилися на групи. Білас і Данилишин вирішили всісти на поїзд у Глинній Наварії. Там атакує їх поліційна стежа. Відбиваючись, вони одного поліція вбивають, а другого важко ранять. Через Розвадів втікають до Дністра, перепливають річку, але не встигають утекти, бо за ними погоня: польські поліція і українські селяни, яких поліція обманули, кажучи, що втікають злочинці. Просто з-під рук селян забирає їх поліція, щоб побоями і нелюдськими катуваннями приготувати процес перед наглим судом.

ПРИСУД І СМЕРТЬ

Перед наглим судом, що почався 17 грудня, стануло чотирьох обвинувачених: Дмитро Данилишин, — 24 роки, шевський учень, 3 класи нар. школи; Василь Білас, — 21 рік, торговельний помічник, 7 клас нар. школи; Маріян Жураковський, — 27 років, 7 клас гімназії; Зенон Коссак, — 25 років, студент права. Перші три були обвинувачені за безпосередню участь у нападі, вбивстві і пораненні, а Коссак —

за намову і видання наказу на паду.

Дмитро Данилишин відмовив усіх зізнань і мовчки асистував усьому процесові (за виїмком кількох слів), Коссак заперечив своєю вину, а Білас і Жураковський гордо призналися до участі в нападі та до членства в ОУН.

Обвинувачував підсудних прокуратор Мостовскі, предсідником наглого суду був Ягодзінський, а боронили найкращі українські адвокати: д-р Степан Шухевич, д-р Вол. Старосольський, д-р Кость Паньківський, д-р О. Марітчак і д-р М. Глушкевич.

Над судовою залею від самого початку розправи зависло марево смерти, що її домагався прокуратор для польської шовіністичної вулиці. В основному оборонці не заперечували участі підсудних в нападі та в організації, бо не бажали цього заперечувати самі підсудні. Вони тільки вказували на ідейні мотиви їхнього вчинку та порівнювали їхні вчинки з вчинками колишніх польських революціонерів. Звичайно, поляки швидко були призабули свою недавню історію.

Були на розправі болючі хвилини, такі як зізнання провокатора Мотики, колишнього члена тієї ж організаційної п'ятки, що й Данилишин та Білас.

Були й трагічні. Мабуть найтрагічнішою була розповідь о. М. Киндія, що бачив, як українські селяни ловили наших бовевиків, щоб передати їх поліції

Василь Білас — молоденький пластун

на смерть. "Тоді вийшли вони на горбок, обнялися, а Данилишин промовив: Ми є члени Української Військової Організації. Ми вмираємо за Україну. Як ви так будете воювати, то ніколи не будете мати України!.." Коли це розказував священик, крицевий Данилишин вибухнув плачем і опісля, силою волі стримавши сльози, промовив: "Не думайте, що я ва себе плачу".

Були й величні хвилини. Це головню останні слова підсудних. "Я знаю, що мене жде. Я був і є на все приготований!" — без каяття, гордо сказав Данилишин. "Я націоналіст, рево-

люціонер, — говорив Білас. Та-
кі, як я — Батьківщині служать
тільки смертю!...”

Запало три смертні присуди.
Жураковському замінено кару
смерти на 15 років тюрми, а для
Біласа й Данилишина покладе-
но на повір'ї львівських Бри-
гідок дві шибениці.

Мовчазно, із затисненими ус-
тами пішов на смерть Данили-
шин. “Слава Україні!” — крик-
нув востаннє молоденький Ва-
силь Білас.

Останню ніч провів з підсуд-
ними та випровадив їх на смер-
тне повір'я о. проф. д-р Бог-
дан Липський, тодішній в'язнич-
ний духовник; при їхній смерті
був присутній також оборонець
д-р О. Марітчак, що тепер че-
ребує у ЗДА. Обидва вони
стверджують, що не доводилось
їм ніколи бачити більш погідної
і героїської смерті.

РОЗПОВІДЬ СЕСТРИ

Така рана може засклепитися,
але торкнешся її, і вона знову
залетється свіжою кров'ю. Для
звеличення пам'яті Поляглих
ми відважились наново роз'ят-
рити спогад — рану Сестри Ва-
силя Біласа, пані Марійки Білас-
Гошулякової. І ми почули роз-
повідь крізь сльози.

— Нас було вдома четверо
дітей: Василько, Влодка, я —
Марія, і Оля. Усі ми дуже лю-
били нашого Василька, бо ж
його погідного та завжди весе-
лого любили всі люди і на-
віть суддя та поліції було на-
че немилу його слати на смерть!

Нас виховувала головно ма-
ти. Це ж вона, коли виходив

батько, влаштовувала нам го-
лосне читання нелегальної на-
ціоналістичної літератури і вона
під час частих поліційних трусів
заховувала біля себе найбільш
компромітуючі матеріали.

Мати була рідною сестрою
Дмитра Данилишина, нашого
дорогого вуйка, що його ми
втратили разом з Васильком.
Родина ж Данилишинів одіди-
чила ввесь свій гарт по нашій
бабуні, що залишившись вдо-
вою зуміла виховати своїх се-
меро дітей, кожному даючи в
руки якесь ремесло.

Я не певна цього, але мені
здається, що наша мати знала
про плянований напад на пош-
ту від Василька. Бо коли Ва-
силь поїхав, то мати сказала
нам: — Якщо прийде поліція і
буде питатися, коли виїхав Ва-
силько, то завжди кажіть сьо-
годні, — я теж казатиму так!

І до нас справді прийшла по-
ліція, саме в день нападу. Як
ми згодом довідалися, прислав
її Мотика, зрадивши, де пере-
ховується закопана зброя. Від-
копали та забрали також на-
шого брата Влодка. Він також
не раз був ув'язнений, але цим
разом, бачучи зраду, сказав:—
Вже не швидко вернуся!... Зго-
дом, засудили його на 10 років
тюрми.

Наступного дня, 1 грудня, ми
всі поїхали, щоб відшукати
Влодка в дрогобицькій тюрмі
та занесли йому харчі і теплу
їду. Вертаючись назад, подоро-
зі нас перехопила поліція і за-
брала до поліційної команди.
Там довго допитувалися нас,

коли виїхали Василько та вуйко Дмитро і сердилися, що всі ми однозгідно твердили: "Поїхали сьогодні до Львова шукати роботи". Врешті сказали, що вони обидва ув'язнені за напад на пошту. Почувши це, наша мати зімліла. Звільнені, ми потішали матір, що це тільки видумка поліції, яка хоче від нас більше дізнатися. Але минали дні, Василько і Дмитро не верталися. Врешті преса подала їхні прізвища і повідомила про наглий суд. Мати негайно виїхала до Львова і була на цілому процесі, за виїмком останнього дня, коли запов присуд; це обронці просили матір, щоб не приходила в той день.

У сірих мурах тюрми відбулося прощання матері із сином і сестри з братом. Василько впав в материнські обійми і кризь стиснене горло промовив тільки короткі слова: "Хтось мусить вмерти!..."

Того ж дня прощався Василько і з своїм братом Владком. Його привезли до Львова і тримали в тій самій тюрмі, пильно береженого на "одинці". Він не знав нічого про напад і процес. Дізнався тільки в останній хвилині про близьку годину страти брата і вуйка. Тому й зазнав важкого нервового потрясення та майже захворів. Це використала нелюдяна поліція, щоб посилити допити та видобути від нього признання до вини.

Я до останньої хвилини вірила, що їх помилують. І щойно, коли радіо принесло вістку про

Організаційна "п'ятка": перший зліва стоїть Дмитро Данилишин, за ним Василь Білас, крайній зправа (стоїть у сорочці) провкатор Мотика.

годину страти, ми з братом Дмитра Данилишина виїхали до Львова. Приїхали в день страти, але запізно.

З матір'ю та о. д-ром Липським ми пішли до прокуратури та просили, щоб нам показали місце, де похоронені дорогі тіла, щоб можна було над ними відправити похорон. Нам показали свіжу могилу на Янівському цвинтарі.

Кладовище було всіяне поліцією, мов маком. Такий страх мала польська влада перед цими двома мертвими тілами!

А тим часом у Трускавці та околиці рознеслася вістка, що їхні тіла привезуть додому і

Над могилою Біласа й Данилишина на Янівському цвинтарі у Львові; посередині дві матері: Данилишинова (в хустці) і в центрі Біласова; крайня праворуч, сестра Біласа — п. Марійка Гошулякова.

там відбудеться похорон. Тисячі — десятки тисяч народу обступили нашу хату, що на ній вивішено великий блакитно-жовтий прапор. Влада нашвидку змобілізувала всю довколишню поліцію, "Стшельца" і навіть військо, але не відважувалася розганяти людей, мабуть вичуваючи грозу, яка зависла в повітрі. Вистачало іскорки, одного нетакту і народ був би не шматки роздер ці зненавиджені гранатні мундири.

**

Не було в нас ні пісні, ні усміху з того дня. Десять років

ми не засідали до свят-вечірного стола, ні не їли свяченого яйця. Тільки у Свят-вечір та в різдвяну ніч під нашими вікнами з'являлися менші і більші групи колядників, що, відспівавши коляду, зникали, не входячи до хати. Інколи це були внайомі люди і товариства, а інколи далекі незнані обличчя, що співали таких коляд, яких ми ні раніше, ні опісля не чули. У них Різдво Христове було пов'язане з нашим горем і долею України, і так часто повторювались нам найдорожчі імена...

СПОГАД В'ЯЗНЯ

Щойно дві ночі спокійніше перебував я у Бригідках по переведенні з поліційної в'язниці при вул. Яховича і по двох цілоденних переслуханнях суддею - неврастеніком Валігурскім, коли то знову в тюрмі знялась тривога. Скриплено охорону, загострено режим, почались вивози в'язнів і перегруповання по келіях. Як ми згодом дізналися, було це приготування тюрми прийняти нових в'язнів після свіжих арештувань у зв'язку з Городком Ягайлонським.

У тому часі в Бригідках перебувало біля 400 українських політичних в'язнів. Відсиджували свої присуди, тоді ще всі разом на одній келії, учасники першого конгресу ОУН: Олесь Еабій, д-р Юліян Вассіян, Осип Бойдуник, Степан Ленкавський, Zenon Пеленський і Богдан Кравців. Ждали на процеси велика група в'язнів з Тернопільщини з енергійним Василем Турковським у проводі і не менша група сокальців з одчайдушним Василем Макарем, а також багато молодих хлопців-студентів із підльвівських місцевостей та з самого Львова, між ними й вічно непосидючий, завжди з фантастичними плянами "Лазьо" Байтала, "дитина Львова" і мій шкільний товариш, що з ним ми ще в 1931 році вибиралися на Східню Україну "робити революцію". Із жіночого відділу визирали з-поза темних ґратів Влодзя Середницька та Ірина Потерейко.

По перегрупованню, мене перевели на єдину в цілій тюрмі чисто політичну українську келію ч. 106а, де сиділи згадані "конгресівці". З жалем розпрощався я з камерою ч. 123, звідкіль можна було бачити людей на волі. З жалем довелося прощатися і з моїм дводенним товаришем, симпатичним Бабським із Сокальщини, а навіть і з досвідченим продавцем фальшивих польських банкнотів, людиною без одної ноги та своєрідним патріотом, Цвеком.

А тим часом опорожнені камери почали заповнюватись таємничими в'язнями, що їх розміщувано одинцем, під дуже дбайливою охороною. Вістки в тюрмі передаються швидко, і ми вже незабаром знали, що молодий усміхнений бльондин — це Zenon Коссаk, два особливо бережені — це Білас і Данилишин, а інші — це Жураковський, Зарицький, Буній, Онишкевич і т. д. Хіба пригадаєш їх усіх по стільки роках?!

Ми відчули з того дня на нашій келії особливо нервозний настрій, бо між нами був тодішній "староста" українських політв'язнів Богдан Кравців. А вже справжня атмосфера грози й непевності зацарила в нас, коли почався трагічний наглий суд. Цілими днями панувала гнітюча мовчанка. Не співав своїх веселих бойківських пісень Котурбаш, який уже в тюрмі з комуніста став націоналістом; ще більше поживк і так невеселий Бучко, приблід

Штокало, що вже п'ятий рік оглядав світ крізь сірі ґрати; непорушно сидів на своїм ліжку задуманий Кравців, може вже складав сонет про нових героїв; ще неприступнішим був Бассиян, а Олесь Бабій замріяно шукав за чимось на клаптику блакитного неба. Розгублений Ленкавський вражав якимсь контрастом побіч запального й непогамованого Зенона Пеленського, що спалахував, то погасав біля насупленого Бойдуника. Та вже найбільш не міг знайти собі місця завзятий Макар, що мусів сидіти тоді, коли хотілось ламати двері, гнути ґрати. Опанований і мовчазний, із затисненими устами дививсь перед себе Дозьо Охримович, тільки дрож стрясала інколи його дужими раменами...

Вирок запав. Ми знали, що наступний ранок принесе жакливу смерть. Що ж нам робити, як показати окупантові, що

він ще довго-довго не досягне своєї мети, не зломить українського спротиву? Короткі і запальні наради. Хтось рветься виламувати двері, вбивати і кров'ю мстити кров. А староста мовчить, не відважується дати наказу, що на нього ждуть усі...

П'ятниця, 23 грудня. Невомлимою, важкою ходою секунд наближається година страти. Десь там за вікнами вже стерчать шибениці і в оточенні катів йдуть на смерть герої. Враз мурами Бригідок стрясає грімке в чотирьох соток грудей: "Ви жертвою в бою нерівним лягли..." і за ним ще грімкіше "Не пора, не пора...". А у відповідь лине сміливе, хоч і придушене рукою ката Біласове: Слава Україні!...

Потім замовкло все, тільки сумно били дзвони із усіх львівських церков.

(О. І. Ел.)

Уолт Уйтмен

ІЗ КНИГИ "ЛИСТЯ ТРАВИ"

Дитина сказала: Що таке трава? І принесла мені її повні руки.

Що міг я відповісти дитині? Я знаю не більше її, що таке трава.

Можливо, це прапор моїх почуттів, зітканий із зеленої матерії — кольору надії.

Або, можливо, це хусточка від Бога,

Пахуча, нарочито кинена нам для пам'яті, в дарунок,

Десь у куточку є і знак, аби, побачивши, ми могли сказати, чия?

Або, може, трава і сама є дитина, взрошене немовля в зелені.

А можливо, це гієрогліф, вічно той самий,

І, може, він означає: "Зростаючи всюди, де доведеться,

Серед білих і серед чорношкірих,

І канука,¹⁾ і токагоя,²⁾ і кон-

гресмена, і негра я приймаю
однаково, всім їм даю одне".

А тепер вона здається мені
чудовим нестриженим волоссям
могил.

Кучерява трава, я буду ніжно
гладити тебе.

Може, ти ростеш із грудей
якихось юнаків.

Можливо, коли б я знав їх,
я любив би їх.

Можливо, ти ростеш із стар-
ців або із немовлят, тільки що
відірваних від материнського
лона,

Можливо, ти і є материнське
лоно.

Ця трава така темна, вона не
могла вирости із сивих мате-
ринських голів,

Вона темніша, ніж безбарвні
бороди старців,

Вона темна і не могла виник-
нути із блідо-рожевих уст.

Ох, я раптом побачив: це все
язики, і ця трава говорить,

Значить, дарма виростає
вона із людських уст.

Я хотів би передати їх неви-
разну мову про померлих юна-
ків і дівчат,

А також про старців і старух,
і про немовлят, тільки що відір-
ваних від материнських грудей.

Що, по-вашому, сталося із
старцями і юнаками?

І в що перетворилися тепер
діти і жінки?

Вони живі, і їм добре.

І маленький паросток свід-
чить, що смерті насправді не-
має,

А коли вона і була, вона ве-

Уолт Уїтмен (1819 - 1892),
славнозвісний американський
поет-демократ. Його кращі вір-
ші і поеми зібрані в книзі "Лис-
тя трави". Глибокий оптиміст і
носій ідей демократизму.

ла за собою життя, вона не
підстерігає життя, щоб його
перервати,

Вона гине сама, лишень з'я-
виться життя.

Все йде вперед, і вперед, ні-
що не гине,

Вмерти — це зовсім не те,
що ти думав, а краще.

Перекл. Петра Павловича

1) Канад. мешк. франц. по-
ходження.

2) Мешканець із шт. Вірджі-
нія.

25 РОКІВ ВОЛОДАРСТВА “КОРОЛЯ-КОРОЛІВ”

Два-три тижні тому відбувалися в>Addis-Abebe, столиці місті Абесінії, величні торжества: володар країни, негус-негешті (король-королів) Гайле Селясіє відзначив 25-річчя з дня його коронації, презентуючи світові свою відновлену і модернізовану країну.

Мабуть, нашим читачам буде мило з цієї нагоди відновити знайомство з Абесінією, країною, що одна з перших прийняла християнську цивілізацію, та з її 63-річним імператором.

**
*

Одного дня, 1928 року, молодий іще тоді король говорив до закордонних представників: “Ми прийняли євангеліє Христове в тому самому часі, що й західні нації. Хоч географічне положення й історія впродовж століть ізолювали нас від західного світу, то все ж ми вразливі на його вартості та бажаємо виповнювати ті самі обов'язки у відношенні до міжнародної спільноти.”

Сьогодні вже всі перешкоди уступили з шляху постарілого суверена. Прогнаний із свого краю в 1935 році, він повернувся тріумфально в 1944 році й ідеал його молодості здійснюється день-по-дневі. У 1945 році Абесінія підписала хартію Об'єднаних Націй і зайняла своє місце поміж вільними народами

світу. Влада короля-королів простягнулася також на Еритрею, колишню італійську колонію на побережжі Червоного моря. Його держава зросла, діставши доступ до моря.

Тоді щойно почалася справжня праця Гайле-Селясіє. Він поклав собі за мету перемінити свою середньовічну феодалну державу в модерний, цивілізований край.

“Лев Юди й оборонець віри”

Історія Абесінії пов'язана ще з початками всієї християнської історії. З того часу, мабуть, залишились й офіційні титули абесінського володаря: негус негешті (король королів), сила св. Тройці, лев Юди, розум Божий, оборонець християнської віри... Традиція каже, що володарі Абесінії походять в протій лінії від Соломона і королєви Саби та є теперішньою найстаршою династією світу.

Впродовж тринадцять сторіч ізолювані в своїх гірських фортецях, посеред мохаммеданського й фетишського континенту, абесінці прийняли християнство в 330 році та зберегли свою віру до сьогодні. Християни-копти становлять сьогодні 30-40% всього населення.

Хоч разом з християнством зродилося також в народі почуття національної спільноти, все ж аж до приходу Гайле Се-

лясіє ця феодална країна була дуже слабо пов'язана центральною владою. Перша спроба парляментаризму походить з 1931 року.

Імператор відкриває нові школи

Життя в Абесінії і досі ще концентрується на високих полонинах. Осель там не багато й населення живе головню з рільництва та випасу худоби. Сама Аддіс-Абеба, це невеличке, але дуже розлоге місто. Там слегантні європейські вілли стоять побіч примітивних тубильчих хаток, побудованих із евкаліптусового галуззя.

А все ж цей край поступенно і без революції приймає нове обличчя. Діло Гайле Селясіє тим тривкіше, що він не бере під увагу теперішнього, а плянує на майбутне.

Найбільше уваги присвячує імператор вихованню молоді. Сам він кермує міністерством освіти. Вже від довшого часу він особисто відкриває по дві нові школи кожного тижня. У культурній ділянці Абесінія стоїть дуже під впливом французького духа. Символом цього є модерно вивінуваний французький лицей в Аддіс-Абебі, що його відвідує 1200 учнів — дітей абесінської аристократії. Очікуючи майбутньої користи для нації, Абесінія висилає щорічно на закордонні університети 200 своїх студентів, що, вернувшись, дадуть краєві таких потрібних фахівців у кожній ділянці.

А покищо імператор користу-

Гайле Селясіє

ється досвідом чужих фахових сил, спровадивши їх з усього світу. В Аддіс-Абебі перебуває англійський суддя, скандинавські і бельгійські старшини вишколюють абесінську армію, американці впроваджують наймодерніші банкові методи, поліпшують рільництво, вишукують нафтові джерела.

Залишається розв'язати ще чимало проблем: треба засимілювати нехристиянське населення, використати земні багатства, поліпшити життєві умовини. Але, без сумніву, з ними дасть собі раду стара імперія, що впродовж двох тисячоліть зуміла залишитись собою, зберігаючи незалежність і від Європи, і від Африки. Л. К.

ТРАГЕДІЯ НІКОЛЕТ

“Ми замкнули наш банк о год. 11-й опісля ще докінчували наші рахунки. Це була год. 11.40, коли я глянув у широке фронтове вікно й остовпів: будинок, що 25 років стояв біля нашого дому зник без сліду! Подививсь я в праве вікно: там те саме, будинок праворуч нашого теж більше не існував! Мов ошалілі, ми всі повибігали на вулицю, щоб переконатись, що наш дім стоїть самітній над пропастю, яка залишилась на тому місці, де ще кілька хвдин тому жили люди і кипіло життя!”

— Так розкаже директор філії Канадійського банку про трагедію, що 14 листопада ц. р. зустріла місто Ніколет, положене над річкою тієї самої назви, поміж Монтреалем і Кебеком.

Ненадійно, майже безшумно

запалося в пропасть, зсунувшись в бік річки шість будівель, в тому архієпископство і торговельна академія. Дивним щастям у нещасті згинуло всього три особи, але матеріальні шкоди сягають 10 мільйонів доларів. Три тисячі людей прийшлося виселити із загроженого терену.

“Наше перше враження було, що це кінець світу, що розіграється одна із сцен Апокаліпсита що за хвилину праведники і грішники стануть на останній суд Господній!” — розказують ті, хто пережив те страхіття.

“Це був наче вибух вулькани! Тільки в грандіозних апокаліптичних сценах фільмів можна побачити такі образи!” — каже наочний свідок Жан Брассар, що в той час працював на своїй фермі по другому боці річки і бачив усю трагедію, наче на сцені.

Перед полуднем помічник показав йому хмару порошу, що підносилась на другому березі. Глянувши туди, — оповідає Брассар, — я побачив, що земля по тому боці річки починає рухатися. Нараз станція пального, що находилася найближче річки, рушилась з місця, наче поплила, і зникла. Також смереки в ліску почали сховуватись і лягати. Тисячі тонн землі, каміння, бетонних бльоків стали котитися, наче лява.

КНИГАРНЯ Й КРАМНИЦЯ

B A Z A R C O.

1615 Dupont St.

Toronto (Ont.), Tel. ME 2197

має всі українські видання й книжки, українську й чужомовну пресу, шкільне й канцелярське приладдя, грамофонні плити тощо.

Особливо поручаємо нашу французьку косметику та інші галантерейні товари (свєтери власної продукції!)

Я бачив, як крок за кроком за-
падалася земля і один за одним
розсувалися доми. Нажахливіше
було бачити на тій рухомій
земляній кризі кількоро людей,
що в панічному страху втікали
перед смертю і яким дослівно
з-під ніг усувалася земля...

Над самою пропастью, у від-

далі не цілого метра від запа-
дини, стоїть непорушно вели-
чавий катедральний собор, що
двома гострими готицькими ве-
жами вказує туди, де перебу-
ває Той, що на його бажання
постають моря на місці стрім-
ких гір, але без Його волі не
спадає з голови й волосинка.

“КАБАКА” МУТЕСА II ЗАСІДАТИМЕ НА “ВОЛОСІ ВІРНОСТІ”

По двох роках вигнання в
Англії молодий “кабака” (ко-
роль) провінції Буганда (части-
на британської африканської ко-
лонії Уганда) Мутеса II повер-
нувся 22 жовтня ц. р. до свого
столичного міста Кампалі.

Коли перед двома роками ан-
глійці вивезли його в наслідок
непорозумінь між ним і британ-
ським генеральним губернато-
ром, то 6.000 чорношкірих ли-
царів заманіфестували свою вір-
ність володареві, склавши вели-
ку клятьбу. У самовідреченні
вона дещо уступала обітові ко-
лишньої еспанської королеви
Ізабеллі, що протестувала, не
мінючи сорочки, але все ж по-
мітно перевищила всі звичайні
вияви любови та прив'язання:
Воїни Буганди поклялися не го-
лити борід так довго, поки не
повернеться із заслання їхній
король!

І оце, по довгих переговорах
з британським урядом та вза-
ємних уступках, Мутеса тріум-
фально повернувся на свій трон.

В рямцях зворушливої цере-
монії, навколішки у стіп короля,
зголив свою бороду провідник

Король Мутеса II

вірних лицарів Серукера. Рівно-
часно хмара голярів усувала
символи вірності з облич 5.999
інших дружинників.

З волосся обстрижених борід
виплетуть трон, що на ньому
засідатимуть королі Буганди під
час найбільших державних свят.

Д-р Семен Демидчук

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС В АМЕРИЦІ

Безпосередньою причиною прискіпшення скликання українського конгресу на американській землі було здобуття австрійської твердині Перемишля царськими військами (17 березня 1915 р.), коли то американські москвофіли українського роду кинулися між українсько-американський загал з нахабним гаслом “повороту на свято-владимирську путь”, тобто з'єднання “всіх русских племен в єдиним русским государстві”. Це, в практиці, вимагало зречення української національної окремішности і злиття українців у спільним російським морю.

Тут слід пригадати, що, у підготовці до можливого конфлікту між Австрією й царською Росією, скликано ще 7 грудня 1912 р. з'їзд делегатів усіх українських політичних партій Галичини до Львова, де схвалено якраві протиросійські позиції. Дня 1 серпня 1914 р. засновано у Львові спільну міжпартійну Головну Українську Раду, як національно-політичну репрезентацію галицьких українців, і видано український маніфест з датою 3 серпня 1914. У ньому було сказано, м. ін., що “на руїнах царської держави зійде сонце вільної України”. Це була вказівка для орієнтації українців на випадок вій-

ни. Наслідком цієї орієнтації було створення Української Боевої Управи та полків Українських Січових Стрільців, цього українського війська, що пішло в бій проти Росії, очевидно, за згодою і допомогою Австрії.

Така якраво протиросійська, а в практиці і проавстрійська, орієнтація була поширена теж і серед українців в Америці. Коли ж упадок Перемишля утотожнювано з розвалом Австрії, то цілком зрозуміле, що москвофіли дістали знаменитий атут для своєї агітації.

Як делегат згаданої Головної, а згодом Загальної Української Ради, висланий з початком війни (восени 1914 р.) до Америки, щоб поінформувати американських українців про ставлення австрійських українців, я вважав своїм обов'язком прискіпшити скликання Українського Союму, який обдумав би спосіб праці серед заморських земляків та допоміг би європейським українцям в їх розпучливому положенні, а теж щоб спонукати американських українців до витривалости в боротьбі за волю України. З гаслом “Вільної України” я об'їхав головні українські осередки й остаточно осягнув свою ціль.

Конгрес мав три завдання: 1. заманіфестувати єдність аме-

риканських українців у змаганні визволити Україну; 2. створити міжгрупову організацію — свого роду українську владу поза межами України; 3. намітити способи праці.

Коли 30 жовтня 1915 р. з'їхалися делегати українських товариств до залі Купер Юніон Голл у Нью-Йорку, то їх обличчя ясніли радістю у свідомості самого факту, що збирається якась незалежна українська рада на "землі Вашингтона". Резолюція в справі незалежності України була доволі лагідна, хоч засаднича. Вона звучала:

"Остаточна ціль українців — створити незалежну українську державу, яка охоплювала б українців, що замешкують тепер землі Східньої Європи. Однак, розуміючи, що ця остаточна ціль може не здійснитися в недалекій майбутності, як теж, беручи до уваги теперішні обставини, що вимагають негайної розв'язки важливих проблем, українці висловлюють домагання:

Щоб українські землі в Австро-Угорщині zorganizувати в одну автономну країну на засадах федерації, де українське населення, вільне від влади поляків та їх шляхти, могло б розв'язувати свої власні національні й економічні питання.

Вони домагаються теж, що б Російська Україна, на засаді Переяславського Договору, який ще й досі знаходиться в збірнику засадничих законів Росії і не був скасований, — дістала свою автономію".

УКРАЇНЬКА МОЛОЧАРНЯ

GREEN VALE DAIRIES LTD.

3156 Dundas St., W.
Toronto, Ont.

поруває знамените молоко і молочні продукти, а також першоякісне морожене. Просимо замовляти телефоном ч. **RO 7-1728**, або домагатися в усіх крамницях!

Доставляємо до домів!

Крім маніфестації на самому Соймі влаштувала ньюйоркська місцева "Українська Рада" похід вулицями міста, щоб підтримати змагання Українського Союму і поінформувати американську публіку про змагання українців створити Незалежну Українську Державу.

Спільна організація, яка зродилася з волі Союму, була підготована комітетом для скликання Українського Союму, як "Загальний Український Комітет". Цей комітет був підданий наперед під голосування всіх місцевих товариств і організацій, які зголосилися до участі в Українським Союмі. Він склався з 22 членів, які репрезентували складові центральні організації, що погодилися скликати Союм. На Соймі схвалено назву для цього комітету, який переіменовано на чартеровану організацію з назвою "Федерація Українців у Злучених Державах". До організації були обрані такі люди: Іван Ардан, Іван

J. BOYKO

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

383 Roncesvalles Ave. — Toronto, Ontario

OL. 8821

Великий вибір хат, бізнесів і фермів.

Артимович, Михайло Байдюк, Жигмонт Бичинський, Іван Бородайкевич, Євген Василенко, Лев Весоловський, Степан Гладкий, Наталія Гринецька, д-р Степан Гринецький, Петро Задорецький, Дмитро Капітула, Володимир Лотоцький, Володимир Малієвич, Василь Момрик, Омелян Рев'юк, Д-р Володимир Сіменович, Мирослав Січинський, Осип Стеткевич, Юрій Хіяк, Ілля Чорний, Семен Ядловський.

Головою Загального Українського Комітету, а тим самим і головою Федерації був обраний дня 1 листопада 1915 д-р Володимир Сіменович з Шікаго. Тоді теж обрано Екзекутивний Комітет, складений з п'яти членів, що жили в околиці Нью-Йорку. В ньому нашлися: Іван Ардан (Скрентон, Па.) — голова; Михайло Байдюк (Нью-Йорк) — заступник голови; Володимир Лотоцький (Джерзі Сіті, Н. Дж.) — заступник голови; Семен Ядловський (Джерзі Сіті, Н. Дж.) — скарбник;

Мирослав Січинський (Нью-Йорк) — секретар.

Статут, опрацьований комісією за вказівками, схваленими Загальним У. Комітетом дня 1 листопада 1915 р., сприйнято і схвалено при кінці грудня 1915.

Зміст головної частини чартеру Федерації Українців у Злучених Державах, поданого до влади, був такий:

Федерація Українців у ЗДА має на цілі: Заінтересувати мешканців Америки, передусім українських, справами української демократії; поширити знання української історії, цивілізації й політичних відносин; допомогти українцям в Європі в їх змаганнях до самостійності, на підставі американської демократії; освідомлювати українців, що живуть у ЗДА, в справах історії, установ і публічного життя ЗДА; заохочувати українців, щоб ставали американськими громадянами, щоб закладали й належали до допомогових, освітніх і кооперативних організацій; засновувати

для таких цілей школи, освітні курси, інформаційні й відчитові б'юра та видавництва; засновувати іміграційні б'юра, дома і б'юра посередництва праці; збирати фонди для жертв війни і для інших цілей, згідних з загальними цілями цієї організації; організувати відділи організації в стейті Нью-Йорк і в цілих Злучених Державах.

Без уваги на те, яка доля зустріла Федерацію Українців у ЗДА, самий Український Союз

і його ухвали стали підставою для пізніших загально-українських організацій в ЗДА, що мали на меті об'єднати всіх українців в Америці і американців українського роду для далекосяжних цілей.

Майбутні історики українського руху в Америці матимуть важливе завдання прослідити, в чому лежали труднощі у виповненні завдань, намічених Українським Союзом.

УКРАЇНЬКА КНИГАРНЯ

„АРКА“

575 QUEEN ST. WEST, TORONTO, ONT.

Маємо великий вибір книжок, журналів і часописів та всього потрібного шкільного і бюрового приладдя.

Маємо прекрасні українські різьби і вишивані речі, а також нитки для вишивання і панаму.

У нас можете набути грамофони, пластинки, патефони, радіоприймачі, телевізійні апарати, машинки до писання, образи, обручки, заручинові перстені та чоловічу галантерію!

Приїжджайте до нас, або робіть замовлення поштою!

ВИПАДОК В САН ПAVЛЬО

В Сан Павльо в Бразилії кілька місяців тому стався такий випадок: Грабіжник вихопив із рук службовця теку з грішми і кинувся бігти. В цій течці було 500.000 крузерів (майже 6000 доларів).

Люди кинулися наздоганяти злодія. Щоб їх зупинити, грабіжник почав розкидати гроші. Великі купи грошей спинили тих, хто його переслідував. Вони почали збирати гроші.

МОРІС УТРИЛЛЬО НЕ ЖИВЕ

З початком листопада помер у французькій місцевості Дакс у підніжжя Піринеїв, на 71 році життя славний маляр Монмартру Моріс Утрільйо, один з найвизначніших сучасних світових мистців пензля. За життя він декілька разів висловив бажання, щоб похорон його відбувся в старовинній церкві св. Петра на Монмартрі (одна з найстарших церков Парижу), що її він стільки разів за життя малював. І його бажання здійснено: його тіло привезли до Парижу! Два дні воно було виставлене в крипті базиліки Сакре Кер, де почесну стійку тримали найкращі мистці Франції і весь культурний Париж складав останній поклін своєму улюбленому маляреві. Опісля з церкви св. Петра вийшов сумний похід на малий паризький цвинтар Ст. Венсент.

На фоті, що його публікуємо, маєстро Утрільйо малює на площі Тертр одну із своїх славетних монмартрських картин. Таким ми бачили його при праці не раз ще рік тому, бо ж редакція "Ми і Світ" у Парижі находилась всього на віддалі кількатор кроків від Мекки малярів всього світу — Монмартру. Хай отже ця згадка буде

йому прощанням від усіх українців, що його знали і подивлялися його мистецтво.

**

Моріс Утрільйо — це вже четвертий славний маляр з генерації "фовістів" (диких) і кубістів, що згасли в останніх 13 місяцях; раніше нього померли: Дерен, Матіс і Лежер.

Народився він у Парижі, на Монмартрі, 26 грудня 1883 року. Батько його був маловартним малярем і загалом не заопікувався дитиною. Мати Сюзан Валядон була моделькою славетних малярів: Ренуара, Тулюз-Льотрека і Дегаса. Згодом сама вона здобула славу

відомої малярки та сьогодні її картини пишуться у люв'ському музеї.

Мало Моріса адоптував еспанський письменник Мігуель Утрілло і тому то він свої картини підписував спочатку: Моріс Валядон, опісля Моріс Утрілло-Валядон і врешті Утрілло-В.

Мати і прибраний батько мало опікувалися хлопцем і він уже змалку волочився по каварнях Монмартру та замолоду навчився пити. Це зруйнувало його настільки морально, що влада вирішила замкнути його доростаючим хлопцем у домі поправи. Там лікар порадив йому зайнятися якоюсь ручною працею. Діставши кілька порад матері, Моріс почав малювати. Вже дуже швидко здобув признание своїми працями, а від

1920 року був загально визнаний великим малярем.

Стилево був Утрілло під впливом імпресіоністів, але зберіг свою незалежність (характеристичне нехтування чітким рисунком). У 1935 році одружився з Люсі Вальор та з того часу стиль його почав орієнтуватися більше на примітивізм.

З картин Утрілла найвідоміші: "Міст Сен Мішель" (1906), "Прославлена Божа Мати" (1908), "Мости в Тулюзі", "Площа св. Климента", "На Монмартрі", "Меткий крілик", "Передмістя в снігу" (1918). Недавно була в обігу французька поштова марка "Версай", за картоною Утрілла, з якої дохід був призначений на відбудову версайського королівського замку.

М. К-ий

НОВЕ В ТЕХНІЦІ

ВІДКРИТО НЕГАТИВНИЙ ПРОТОН

Досі знали фізики тільки позитивний протон, тобто найменшу складову частину атому, наладовану позитивно. Але від деякого часу завважено в космічному промінюванні невідомі частини з негативними властивостями.

На днях пощастило американським вченим з Каліфорнійського університету виділити ці негативні протони з атому водня. Покищо стверджено, що коли ці обидві частини протон і антипротон (негат. протон) разом зустрічаються, то витворюють енергію, а самі зникають.

Учені самі ще не знають практичного застосування цього винаходу. Є певне, що антипротонами можна бомбардувати кожную матерію, витворюючи велику енергію. Самі вони, на землі, не існують; виладовуються при зустрічі з протонами ще в атмосфері. Можна їх витворити тільки в лябораторіях.

НЕМАЄ ВЖЕ АЛЬТИ...

Велика наша любов до річки, до води. Покінчивши з справами, ми рвемося на зелену заплаву, в обійми цілющої прохолоди річки чи озера! Не нами сказано: вода — це життя! Ще кочові племена в давні часи селилися біля річок, переважна більшість сіл і міста нашої країни розташовані біля води. Народ оспівав річки, виливши словами свою любов до води, як символу життя. Хто не знає пісень про Дніпро, Ворсклу, Десну, Трубайло (так в народі називається Трубіж), Рось, Ятрань? Від річок пішли назви багатьох міст і сіл...

Поглянемо на карту ...

Поглянемо на гідрографічну карту України. Вона густо всіяна голубими лініями — то малі й великі річки. На території лише однієї України їх тече понад три тисячі... Так звані "малі річки" рухають турбіни численних електростанцій, дають воду для зрошення, сприяють розвитку тваринництва й птахівництва. А хіба вода для пиття, риборозведення — мало-значні речі? Жодна цукроварня чи інше якесь підприємство не обходиться без річкової чи ставкової води... А водне сполучення? Будучи найдешевшим з усіх існуючих видів транспорту, воно має величезне значення в господарському житті країни.

Річки — важливі, незамінні для людини.

Якщо вони в степу — це велика допомога хліборобові. Їх вода живить посіви і трави, городи і сади. Річка, зрештою, надає поетичності й краси краєвиду, позитивно впливає на клімат... Густа сітка малих річок — надійна перепона суховіям.

Як і все на світі, річка не є чимось сталим і вічним. Природа змінюється, набирає всіляких форм, часом і не бажаних для людини. Вчені вже давно встановили, що річки міліють скрізь, у всіх без винятку країнах. Причин цьому багато, однак найголовніша — винищення великих масивів лісу.

Ліс — надійна броня для води. Без рослинного покриву маліє, замулюється річка чи озеро, вода швидше випаровується, зникає. У 1911 році в Америці (штат Колорадо) проведено такий дослід: на двох ділянках ріки створили різні режими: біля однієї зрубали ліс, а біля другої залишили. Дослід тривав шістнадцять років. За цей час там, де ріка залишилась без лісу, весняний збіг води збільшився на 21 процент, в багато разів зріс нанос, ріка почала міліти. Сніг повесні на зрубаній ділянці танув швидше, вода з шумом рвалася до

берегів, забираючи з собою пісок, рослини.

Зменшення лісів, таким чином, призводить до того, що наші річки міліють. Чи тільки міліють?

...На карті в'ється тоненька вивиста голуба ниточка. Орієнтуючись по карті, шукаємо річку. Мій супутник, випускник університету, пристрасний рибалка, всю дорогу декламує уривки з творів великого Кобзаря.

Київським шляхом верби похилі Трибратні давні могили вкрили; З Трубайлом Альта між осокою Зійшлись, з'єднались, мов брат з сестрою.

— Пошукаймо, Володю, Альту! — кажу я. — Адже Тарас Шевченко не даремно, мабуть, згадував про неї...

Вийжджаємо на прославлений Київський шлях, що веде до Переяслава - Хмельницького, Тепер тут пролягло блискуче шосе, але верб, про які писав Тарас Григорович, щось не видно... Питаємо у людей, чи далеко до Альти. Вони, похитавши головою, відповідають:

— Хіба можна знайти те, чого немає?

— Як немає?

Невтомний Володимир декламує:

Червоною гадюкою
Несе Альта вісти, —
Щоб летіли крюки з поля
Ляшків-панків їсти.

— Немає Альти, кудись поділась... Саме болото лишилось, та й ге висохло, порепалось...

Ходимо по полю, по зарослому болотищу, марно шукаючи слідів ріки. Володимир не вгамовується:

— Не може того бути, щоб ми не знайшли хоч клаптика річки... Десь же єсть вона!

Прямуємо далі.

— Альта, якщо вірити науці, впадає в Трубіж десь біля Переяслава-Хмельницького, — каже Володимир. — Гайда туди, напевне знайдемо...

В Переяславі - Хмельницькому зупиняємо молодичу.

— Альта? — здивовано перепитує вона. — Ви поспитайте у старих людей, може й знають. А я не чула такої річки...

Виявляється, молоде покоління навіть не чуло про знамениту колісь Альту.

Вирішуємо розпитати про ріку в якогось діда. Незабаром на такого натрапляємо. Це 66-річний Михайло Андрійович Калюжний з села Підварки, Переяслав-Хмельницького району.

— Альта? Так її ж немає... Ще п'ятнадцять років тому я ловив у Альті карасів і щук, купався, а от тепер уже немає її. Не думав, що переживу я річку, біля якої народився і вріс. А от же пережив... Та й брат Альти — Трубайло щось міліє дуже швидко. Видно по всьому, мабуть, переживу і його... Ріжуть торф, висушують заплаву, мул по весні йде валом, замулює русло, забиває джерела... Знаєте, я вже хату вбудував на тому місці, де колісь котились хвилі Трубайла... Спочатку по весні турбував ме-

РЕСТОРАН „ОДЕСА”

512 Queen St.,
Ph.: EM 8-0005

подає своїм Гостям найсмач-
ніші страви! Зокрема широко
славиться наша добірна укра-
їнська кухня!

У нас ціни дуже низькі!

не Трубайло, а це років три-
чотири вже ні... Загасає річка,
під землю йде чи що...

Оце “вода йде під землю” ми
чули в багатьох селах. Звичай-
но, вода в землю не йде, вона
швидко навесні спливає розга-
луженою системою річок і ви-
ливається в море. Річка Інгу-
лець, наприклад, повесні скидає
79,2 процента води, яка прохо-
дить за рік, в першу половину
літа — 9,0 проц., в другу поло-
вину літа — 4,9 проц., восени
— 1,2 проц. В такі місяці, як
серпень та вересень, річка за-
лишається майже без води. Так
само і з іншими річками. Вес-
ною Ворскла віддає 75 проц.
запасу води, Хорол — 66,9 проц.
Це — в середні щодо кількості
опадів роки; а в багатоводні
— Інгулець скидає весною 82,1
проц., Ворскла — 92,9 проц. Хо-
рол — 78,3 проц., Удай — 78,9
проц., Сула — 66,4 проц.

Одначе повернемося до Аль-
ти.

Як ми вже побачили, річка
справді перестала існувати. За-
лишилися від неї самі згадки.
Та ще в старих картах зберег-

лася рисочка, яка засвідчує, що
в цих місцях колись текла річ-
ка. Альта померла тому, що на-
вколо неї винищені ліси. Ще й
зараз побіля колишнього русла
залишилися урочища, які своєю
назвою говорять про ліси, що
росли тут: Випалюване, Грабо-
зилка, Дьогтярине, Смолярка,
Гострий дуб, Ракита, Мисників
лісок... Тепер тут немає жодної
деревини.

По обох берегах колишньої
Альти розташовано немало сіл.
Зникнення води в річці значно
утруднило справи господарства.
Висихали городи, нічим було
запувати худобу, перевелася
риба... Селяни звернулися до
меліораторів: порадьте, що ро-
бити. Київські меліоративні ор-
ганізації надіслали глибокомуд-
ру відповідь: сушіть болото на
заплаві Альти.

Звичайно, селяни не стали су-
шити і без того пересохлий
грунт. Потрібна була вода, а
не висушені болота.

Той, хто їхав з Києва до Хар-
кова по чудовій трасі, не міг
не бачити гарно оформлені ши-
ти біля мостів: “Ріка Трубіж”,
“Ріка Надра”...

Понад два десятки назв річок!
Але варто спинитися, вийти з
машини, глянути на ту річку,
про яку так широкомовно спо-
віщається на табличках, як пер-
ед вами розкриється невтішна
картина. Попід мостом ледь-
ледь пробивається потічок, за-
мулений, забруджений...

Чи думає хто про долю цих
та багатьох подібних малих рі-

чок? Чи збирається повернути їм колишню силу і красу?

Війна завдала величезної шкоди нашим лісам. Цим переважно пояснюється та обставина, що деякі ріки дуже обмілили саме за останнє десятиріччя. (Ще 1936 року на Трубежі від міста Переяслава - Хмельницького до гирла ріки ходили пасажирські катери!).

Є й інші причини, про них варто говорити. В пресі нерідко можна прочитати, що деякі керівники цукроварень чи інших заводів отруюють ставки, ріки, що від цього гине риба, псується вода. Велике обурення громадськості викликав дикий вчинок керівника хіміко-технологічної лабораторії Донецької залізниці Ключевського, який наказав вирубати вікові дерева навколо водоймища, звідки беруть воду для паровозів.

В деяких колгоспах розорюють луки, береги річок, забувають, що зораний луг і берег повесні замулить і без того кволу річку. Садять ліс, але садять мало і не завжди в тих місцях,

де він найнеобхідніший. Чому майже не садять його понад річками і озерами?

Необхідно сказати кілька слів про осушення боліт на заплавах малих річок. За останні роки ця справа набула широкого розмаху. Що й казати — освоєння боліт справа вигідна.

Та все ж я хотів би поставити перед меліораторами і гідротехніками ряд запитань, які хвилюють (і я не помиляюсь — хвилюють дуже!) нашу громадськість. Нам, не спеціалістам, відомо, що болотища, або як їх називають торфовища, є не що інше, як величезні природні водосховища. Нам з географії також відомо, що більшість рік беруть свій початок або черпають силу з боліт. Скажіть нам, меліоратори, чим ви думаєте компенсувати ту воду, яку ви так успішно випускаєте в море через прекрасно зроблені вами магістральні канали?

Чи не спрощуєте ви іноді свого завдання, меліоратори?

Михайло Чабанівський
За "Літ. Газетою"

ДУХ, ЩО ДОГЛЯДАЄ ПЕЧЕЙ

Поголоски про присутність духів у замку в Дубліні (Ірляндія) стали такі голосні, що поліція вирішила післати там поліційну стежу, щоб прослідити, чи це не чийсь поганий жарт.

Сержант Джеймс Лав опублікував опісля свої спостереження в поліційній газеті. Він певний, що мається справа таки з духами. В кімнаті, де він сторожив, невидна сила кілька разів загасила і засвітила електрику. Опісля було виразно чути, як хтось у сусідній кімнаті накидає вугілля до печі. Коли сержант увійшов туди, не було живої душі, але піч була повна вугілля. — Це так щоночі невидна рука наповняє вугіллям усі печі в замку.

РАЦІОНАЛЬНЕ ХАРЧУВАННЯ

Розумно організоване харчування — одна з найважливіших умов, які сприяють нормальному розвитку організму, довголіттю, збереженню здоров'я, а значить — розумовій і фізичній працездатності людини.

Їжа повинна не тільки містити поживні речовини, але й збуджувати апетит. Якщо ви з'їли якусь страву без апетиту, без насолоди, то їжа довго залишається неперетравленою і гірше засвоюється.

Їжа повинна бути різноманітна, бо, як відомо, навіть найсмачніші страви при частому вживанні придаються.

Велику роль у харчуванні людини відіграє склад їжі. Їжа повинна містити такі необхідні речовини, як білки, жири, вуглеводи, мінеральні солі, вітаміни. Нестача однієї, а тим більше кількох із вказаних речовин негативно позначається на розвитку організму людини. Повноцінні білки, мінеральні солі і вітаміни особливо потрібні дітям, підліткам, а також вагітним жінкам і матерям грудних дітей.

Звідси вже випливає перша практична порада: оскільки овочеві страви бідні на білки, їх слід поєднувати з бобовими або м'ясними продуктами, а до м'ясних страв додавати овочевий гарнір.

Смачна їжа, як відомо, швид-

ше і краще перетравлюється і засвоюється організмом. Для того, щоб приготувати смачну їжу, необхідно, перш за все, дотримуватись певних правил її готування.

Не слід чистити овочі задовго до їх варіння. Не треба переварювати м'ясо, бо розварювання знижує його поживну цінність.

Смак м'яса, опущеного для варіння в холодну воду, різко знижується, бо відбувається процес вилугування, внаслідок чого м'ясо втрачає деякі поживні речовини (розчинні білки, мінеральні солі). Тому класти м'ясо треба тільки в теплу воду.

Поліпшенню смаку страв сприяє застосування різноманітних спецій, ароматичних речовин, а також раціональне дозування солі, цукру, пряностей.

Особливий інтерес являють собою гіркі приправи: перець запашний, перець гіркий, червоний, гірчиця, тощо. Слід, однак, відзначити, що зловживати гірчицею не слід, бо вживання її у великих кількостях завдає шкоди організмові людини.

При складанні меню дораджується утримуватись від одноманітності в кольорі страв. Так, наприклад, не слід подавати обід в таких поєднаннях одного білого кольору, як молочний суп, млинці зі сметаною і со-

лодка манна каша або картопляний суп з сметаною, риба під білим сосом і рижовий пудинг з цукром.

Значну роль в збудженні апетиту відіграє зовнішнє оформлення страви. Так, холодні м'ясні і рибні страви оформляються гарнірами з варених, маринованих і свіжих овочів, овочевими салатами, свіжими і маринованими грибами і зеленню. Ці гарніри треба викладати на тарілці навколо основної страви або поряд з нею.

Нарешті, обов'язковою умовою розумного харчування є правильний режим харчування.

Безладне, нерегулярне прийняття їжі порушує систематичну роботу і відпочинок органів

травлення, погіршує засвоєння їжі і, зрештою, негативно відбивається на загальному стані здоров'я.

Найбільш корисним є чотириразове прийняття їжі. Приблизно третину їжі треба з'їсти під час сніданку, близько половини — під час обіду, а решта припадає на другий сніданок і вечерю. Їжа повинна бути переважно гаряча. Не слід їсти відразу дуже багато, великими шматками, дуже швидко — це утруднює травлення. Жири, м'ясо, бобові, грибні та інші важкоперетравні страви треба з'їсти за обідом і сніданком, а під час вечері — молочні та овочеві страви, фрукти та овочеві соки.

Ольга Шевченко

ЗАВЖДИ ПЕРШИЙ, АЛЕ...

Один громадянин Арлінгтону у Вірджинії (ЗДА) вже зарезервував собі місце в першому ракетному літаку, що перелетить Атлантик.

Цей передбачливий чоловік, колишній залізничний пан Ік, що йому пішло вже на 80-ий рік життя, завжди любить бути першим. На два роки наперед він купив собі місце в літаку, що мав відбувати першу міжконтинентальну подорож через північний полюс. Також вісім років наперед купив був собі місце у літаку, що відбув першу комерційну подорож через Атлантик.

Але, коли запитали його, чи візьме він участь також у першій міжпланетарній подорожі, старичок сказав: — Я завжди вибираюся тільки там, звідкіль можтиму вернутися!...

ПРОЖЕКТОР ЗАВИНИВ

Сильний ньюйоркський прожектор однієї ночі наробив великого лиха на фермі качок поблизу Петчог, Лонг Айленд.

При появі променів прожектора 10.000 качок "подуріли" і почали між собою "війну". За короткий час в тій качиній "бійці" згинulo 2.500 качок.

Лише втручання поліції спинило дальше кровопролиття. Після того промені прожектора відвели в інший бік.

ПРО УКРАЇНЦЯ, ЩО ЙОГО ЛЮБИТЬ ПАРИЖ

Оглядаючи картини в Музеї модерного мистецтва в Парижі, нас вразила схожість поміж пейзажами відомого французького маляра кінця минулого сторіччя, Маркета, неперевершеного майстра у віддаванні води, і акварелями нашого славного земляка Миколи Кричевського. Пам'ятаю, як наш мистець просівав на обличчі, коли я йому про це згадав. — Знаєте, — сказав, — саме написав один з критиків, що моя вода краща від Маркета!...

Це було в початках нашого знайомства із світовим малярством загалом та з Миколою Кричевським зокрема. З того часу минає вже п'ятий рік, ми заприятинились і я навчився знаходити душу маляра в його картинах і картини в його душі.

Колись, коли маестро Кричевський показував нам свої праці, я запитався: — Котра з картин вам найбільше подобається? — Запитайте матір, котре з її дітей їй найбільше подобається? — сказав Кричевський. — Як матері, так і мені дорога кожна дитина, а це вже справа глядачів і критиків оці-

Маестро Кричевський і п. Ольга Колянківська в галерії образів у Парижі.

нювати. Я ніколи сам не вибираю картин на виставку!...

Ви хотіли б, щоб розказати вам щось цікаве про Миколу Кричевського? Але я волів би показати Вам його картини і страх, як жалію, що не можу помістити більше репродукцій, та ще й кольорових. Бо ж його кольори ніжні, як пелюстки

троянди (не дарма ж Кричевський з цвітів малює тільки білі троянди!). Саме цю ніжність найкраще віддає аквареля і тому це його найулюбленіша техніка. Коли ж малює олією, то накладає її тонко, тонесенько. Це причина теж, чому Кричевський малює майже виключно тільки Париж та Венецію, що в ній проживає кожного року два місяці, звичайно травень і вересень або жовтень. Сиза поволока якоїсь ніжнесенької мряки заєдно сповиває ці два міста, надаючи краєвидові незвичайної м'якості. Не кожне око і не кожна киста вміє цю м'якість схопити. Кричевський вміє це і тому він такий близький тим двом містам.

Я бачив акварелі, що їх привіз Кричевський з французької Рів'єри — Блакитного побережжя. І зжахнувся: Це не був Кричевський! Сильні контрасти тонів вбили душу майстра.

Ідучи на місяць до Венеції,

Гірський краєвид на Закарпатті
(дереворит М. Кричевського)

М. Кричевський: У Венеції
(рисунок)

Кричевський малює там понад сто картин, по дорозі продає половину у Швейцарії, а решту розхоплюють у Парижі. Виїжджаючи з Парижу на південь, везе з собою Париж... Але його паризьких акварелів таки найбільше купують самі парижани. Мабуть немає у світі жителів більше закоханих у своєму місті, як мешканці Парижу і, здається, що немає серед сучасних паризьких малярів більш паризького мистця, як наш Кричевський.

Увесь свій вільний час просиджує парижанин у каварні, отже, зрозуміле, що Кричевського запрошують розмальовувати каварні. Там він дає полотна довжиною на 5-6 метрів, що їх тільки частинами малює у своєму невеличкому ательє при

Над Сеною у Парижі (аквареля М. Кричевського)

вулиці Верней 36.

У нього там всього дві кімнати й кухонка. Так, кухня, хоч маестро Кричевський живе тільки сам один. Він прекрасний кухар і залюбки вгощає приятелів варенням, таким як ще мати робила... Рідко трапляється син, що так ніжно любив би і так тепло згадував би свою матір. Батька також мистець згадує, але інакше. Для нього має безмежний подив як до мистця, зокрема архітекта — відновника і творця українського стилю. У нього є прекрасний батьків портрет, я завжди подивляв його. Є також чудові олії з нашого Закарпаття. Там він ще молодий, інший, але вже дуже цікавий.

Чотири картини Кричевського купило місто Париж. Це звичай

міста купувати кілька картин визначніших малярів, що з них колись вибиратимуть тих, хто буде прийнятий у Лувр — безсмертя мистця. Бо в Лувр приймається тільки у 50 років по смерті.

Стіни нашої хати обвішані картинами Кричевського: акварелями, оліями, рисунками, дереворитами. Нам мило бути ввесь час з ним, хоч живемо в різних країнах. Але тепер він відвідуватиме нас щороку, бо в триб його життя ввійшло ще два місяці, щорічно проводжені в Нью-Йорку й Канаді, де живуть його родичі і друзі.

Хай ці рядки будуть привітом від редакції і читачів "Ми і Світу" для маестра Кричевського, що саме завітав на американську землю. М. К-ий

СКІЛЬКИ Є РОДІВ ПОШТОВИХ МАРОК

Це питання, на яке не так легко відповісти. У перших роках по народженні поштової марки (1840) нові появи були рідкістю. Згодом вони стали щораз частішими, а в останніх 25 роках появляються сотні нових марок кожного місяця.

Голландський філателістичний журнал "Відгосл тїмбологїї" нарахував у вересні 1954 року 108.237 родів поштових марок.

За даними того ж місячника за рік, від вересня 1953 до вересня 1954, появилося 2.418 нових випусків. Отже, якщо рахувати таку саму кількість появ на наступний 1954-55 рік, то досі появилося в світі біля 110.000 родів поштових марок. Не враховані тут ще різні відміни тієї самої марки.

Отже бачимо, що годї вже тепер збирати всі марки, а треба вже спеціалїзуватися, обмежуючись до поодиноких держав чи тематик.

ІСТОРІЯ ОДНІЄІ МАРКИ

У найновішій французькій туристичній серії появилася марка про Бруаж і його укріплення.

Бруаж, сьогодні невеличка рибальська оселя у французькому департаменті Шарант-Марітїм, був у XVII сторїччі великим портом, що його велїв укрїпити кард. Рїшелїє. Але важкий

доступ до нього був причиною занїку його значення по 1665 році.

Та історичне значення його також і в тому, що з нього походив Самуель де Шамплен, фундатор Кебеку і губернатор Нової Франції. Заслужившись у війні з еспанцями, він дістав доручення від короля Генріха IV поїхати з експедицією до Північної Америки. Він тричі причалував до гирла ріки Ст. Лорен, а за третім разом (1608) заклав місто Кебек. Іменований губернатором Канади в 1620 році, він визначився головнo незвичайно людяним обходженням із тубільчим населенням. Помер у 1635 році, залишивши книжку про мореплавання та спомини із своїх виправ.

ІЗ НОВИХ ПЯВ

Австралїя: Марка з глобом в десятирїччя хартїї Об'єднаних Націй.

Кїтай: Чотири вчені старовинного Китаю — Чан-Ген (астроном), Тсу-Чун-Чї (математик), Чан-Суї (математик) і Лі-Ш-Чен (фармацевт).

Угорщина: Перша в історії алюмінійова марка з нагоди 20-рїччя алюмінійової індустрії. Аллюмінійова пластинка грубости 0,009 міліметра, наліплена на папір.

У НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ

Після багатьох скринінгів і невдач, наша родина, що складалася крім мене ще з двох старших віком жінок та нашої дочки, що єдина відповідала віком вимогам, які ставило в той час ІРО, 20 травня 1949 року на пароплаві “Данделк Бей” виїхала з Триєсту та подалася на край світу в невідому нам маленьку країну. До Нової Зеландії ми прибули 27 червня ввечері.

Подорож була важка, майже всі перехворілись на морську хворобу. Наш пароплав затримувався в Порт Сайд, Адені, Кольомбо (Шейлон), Фрімейнтл і Мелборні (Австралія). На жаль, ми ніде не могли зійти з корабля. Найдошкульнішою була подорож з Фрімейнтл до Нової Зеландії, бо там ввесь час нами кидали бурі та гурагани.

Ми причалили в порті Віллінгтон, — столиці Нової Зеландії. Зустріло нас море світл. Це тому, що місто Віллінгтон розкинуте по стрімких горах. Наступного дня, зійшовши з корабля, ми зразу ж поїхали до роздільного табору в Пагіяту. Скрізь, і в порті, і по більших станціях, нас зустрічали квітами й промовами. Третього дня нашого побуту в таборі, дали нам концерт місцеві

полінезійці, так звані маорі. Для нас були дуже інтересні національні танки, особливо традиційний чоловічий танок “гака”, що символізує боротьбу з давніх віків. Дали й ми концерт для новозеляндців, що на ньому особливо відзначилась наша українська група.

Відпочивши та навчившись дещо англійської мови, я виїхав 22 серпня у місцевість Мурупара (у Новій Зеландії більшість місцевостей, озер і річок мають маорські назви). Мурупара — це місцевість в дистрикті Роторуа, що лежить посеред найбільшого у світі лісу, засадженого людськими руками. То невеличке туристичне місто, що в той час мало 5 тисяч мешканців, а сьогодні вже тягає до десяти тисяч. Положення воно в китловині поміж невисокими горами, над озером, що посеред нього є невеличкий острівцець. Цей острівцець, то центр кратери давно вигаслого вулкану. Довкола озера є сьогодні невеличкі діри, що з них увесь час виходить сірчана пара. Недалеко від озера, під невеличкою горою лежить Вакареварева, де є чимало кип'ячих джерел і гейзерів, що з них один викидає інколи на висоту кількадесять стій воду, змішану із сіркою. Коли цей гейзер

не діє, тоді слід сподіватися більшого землетрусу. Бо менших стрясень буває по кілька кожного дня.

Підчас мого дворічного перебування в тій місцевості довелось мені раз пережити такий сильний землетрус. Це було о год. сьомій рано. Я був у умивальні і саме набрав у руки води, коли нараз пронісся грюкіт, сильніший грому і я не счувся, як опинивсь аж у сінях. На щастя, таке трясення триває всього кілька секунд.

По двох роках контракту я з родиною переїхав до міста Окленд, де й замешкав. Є тут невеличка група українців, що зорганізовані в громаду, яка збирається раз на місяць, щоб поділитися поміж собою новинами з життя українців у світі. Наша громада, хоч і маленька, бо в Новій Зеландії загалом не багато українців, але дуже активна. Відзначаємо всі українські свята, а минулого року ми відзначили роковини голоду в Україні та дали з тієї нагоди інтерв'ю кореспондентам найбільших новозеландських часописів. Хорват, о. Марінович, відслужив з тієї нагоди Панахиду в місцевому католицькому соборі та сказав проповідь. На богослуженні було біля 200 осіб, в тому числі й новозеландці.

Окленд — це найбільше місто Нової Зеландії. Є тут великий природний порт, до якого причалює багато океанських кораблів, та два аеропорти (один водний), з яких вилітає по кіль-

Маорська дівчина при вході до оселі.

ка літаків (головно гідропланів) на годину.

Нова Зеландія — це країна вічної зелені. Тут клімат субтропічний на півночі, що переходить у засніжені гори й льодовики на півдні. Північний острів має також високі гори, що їх вкриває сніг від травня до листопада. Натомість гори на південному острові ("Південні Альпи", найвищий верх Монт Кук 3.700 метрів) безперервно вкриті вічним снігом. Тубильці — маорі, полінезійського походження, що прибули на острів у 14 сторіччі, є сьогодні в меншості. Існує легенда, що на цих островах жили раніше якісь маорі-орі, що їх маорі винищили.

Маорські жінки варять їжу в гарячому джерелі

Кольор шкіри маорів дещо бронзовавий, волосся переважно чорне, широкі носи й губи; раніше вони татуювали собі лиця і тепер ще можна зустріти старих жінок із татуйованими бородами.

Маорі заселяють головню ті райони, де є гейзери. Старше покоління ліниве, але молодші стараються добратись вже до міста. Фахівців у них мало, тому виконують головню важкі роботи. Живучи біля гейзерів, користають з природного ogrівання, а інколи навіть варять собі їжу в природній гарячій воді. Їхнє життя ще й сьогодні досить примітивне. Всякі прийняття роблять на відкритому повітрі, звичайно в якомусь ярі. Там накладають велику купу каміння, а на неї кладуть ще більшу гору дров, тоді йдуть у ліс, вбивають дику свиню чи оленя, запалюють дрова, коли вони перегорять, кладуть на розпечене каміння м'ясо, накривають його мішками і за якусь годину кожний дістає кусок спе-

ченого м'яса, що його заїдає, весело галасуючи.

Якщо хтось помре, то кладуть мерця на кілька днів у так званий "мітінг гавз", де приходять маорі, коли кому вигідно, навіть і серед ночі. Пришовши, кожний зокрема говорить про мерця, хто він був і як жив, а жінки його оплакують. До гробу кладуть його майно, а гроші й те, що залишилось по мерцеві, прогулюють.

Коли ж смерть трапилася при якомусь випадку, то на те місце накладають "табу" (заборону) і ніхто вже з маорів не піде на те місце. Якщо хтось утопитьсь в річці або морі, то там також накладається на якийсь час "табу" і ніхто з маорів не піде туди там купатися чи ловити рибу.

Маорі мають багато дітей; я знаю одну родину, що маючи 52 роки, має 22 дітей і всі живуть.

Варену їжу приладжують з усяким корінням, інколи дуже гірким. З води добувають т. зв.

водяну картоплю, а також їдять один рід білих хробаків, що називаються "гугу".

Вбираються так, як європейці. Вбрання носять так довго, поки не подреться на шматки, тому мається враження, що вони дуже бідні; але так воно не є. Живуть переважно сьогоднішнім днем. Всі вони, головню чоловіки, дуже кремезні. Раніше жінки вбиралися в спіднички з трави, а чоловіки в щось схоже на наш плащ, тільки без рукавів, дуже майстерно виплетений із птичого пір'я.

Нова Зеландія в більшій частині вкрита стрімкими горами, вулканічного походження. Рівнин не багато. Одна з гір називається Веселка, бо з її підніжжя виступає сірчана пара і

тому вся вона кольорова.

На північному острові є два активні вулкани. Один з них знаходиться посеред острова і звється Нгаругое. Він часто вибухає, викидаючи на кілька сот метрів вгору та на декілька кілометрів довкруги попіл і каміння.

Другий активний вулкан є на морі, у віддалі 30 миль від суші і називається "Увайт" Ісленд". Він давав досить багато сірки, але тепер сірку імпортують, а цієї не використовують, бо раз, перед двадцяти роками, нагло вибух вулкан і повбивав усіх робітників, що там працювали.

У такій то країні доводиться нам жити, гарній, цікавій, але не рідній...

Українські емігранти в Окленді (Нова Зеландія) святкують Різдво Христове

ГІМНАСТИКА ЛИЦЯ

Важливим чинником, щоб утримати тіло в пруживості, здоров'ю та молодості є гімнастика. Це стосується теж і гімнастики мускулів лиця. Послідовно пророблювані вправи доводять до успіхів, дають покращання вигляду, а з тим і вдоволення та краще самопочуття.

Гімнастика лиця, яку треба виконувати докладно, інтенсивно, але не нагально, — служить зміцненню його мускулів і зменшенню зморшок, які постають в наслідок живої міміки, сміху або й браку плекання.

Нижче подаємо цілу низку вправ, які направляють ту чи іншу хибу. Заки починається робити ці так звані гримаси, лице треба помстити товстим кремом. Найкраще робити ці вправи лежачи, вигідно простягнувшись, або сидячи перед люстром, щоб могли контролювати правильність виконуваних рухів.

Проти подвійного підборіддя:
а) голову піднести якнайвище, рівночасно висуваючи нижню щелепу допереду. Затиснутими кулаками просувати раз одним, раз другим по підборідді, від трикутника бороди аж до горла (6-8 разів).

б) відхилити голову назад, бороду стягаючи до долини. Всі мускули напружити й числити

до 25. Зчерги старатися склонити голову допереду, рівночасно спротивляючись цьому кулаком, підставленим під бороду. Повторити 3 рази.

Проти зморшок на краях лиця: Піднести голову й звернути її на право, рівночасно пересуваючи губи в той же бік так, як це роблять чоловіки, коли голять ліву щоку. Вказівним і третім пальцем просувати по долині обличчя від бороди аж до вуха (5 разів з кожного боку).

Проти зморшок коло очей: покласти пальці в кутиках очей. Рахуючи до 15, старатися закрити очі. Пальці, притиснуті, заважають цьому. Уважайте, щоб не тягнути шкіру. Поволі звільнити мускули (3 рази).

Вправи для долішньої повіки: Піднести догори нижню повіку, не зачиняючи очей та не дотикаючи горішньої (7 разів).

Проти зморшок коло очей та щоб краще виглядали уста: Зуби й губи закриті. Нижню губу якнайсильніше витягнути поземо. Рахувати до 25, розчиняючи найширше очі та підносячи одночасно брови вгору. Повільно вернутись до вихідної позиції (1 раз).

Проти поземих зморшок на чолі: Долоні притиснути до чо-

Paris Knitwear

597 Bloor W. — LL. 2925

(1 блок на захід від Бетирст)

Великий вибір італійських та французьких вовняних одягів, чоловіча й жіноча галянтерія, костюми, сукні, светери тощо.

Paris
KNITWEAR

ла — праву з правого і ліву з лівого боку. Брови й мускул піднести вгору. Рахувати до 15, стараючись сильно закрити очі, щоб мускул чола та брови спустилися в долину. Рух повторити 3-6 разів.

Проти поперечних зморщок на чолі і зморщок на носі: Зробити гримасу: роздути ніздря та піднести брови вгору. Числити до 20. Звільнити мускули поволеньки.

Проти зморщок шиї та для зміцнення її мускулів: а) закинути голову назад, натягнути мускули шиї і бородою старатися дістати грудей. Рахувати до 30; б) головою робити рухи

вправо, вліво і закреслити коло в один і другий бік.

Щоб зміцнити щоки: Обвислі щоки є дуже поганою прикрасою. Тому слід їх зміцнювати так: Прийняти міну як до сміху. Usta розтягнуті якнайдалше в напрямі ушей. Зуби замкнені. Долоні покласти на щічки і сильно притримувати. Позицію губ змінити, як до свисту. Повторити 12 разів. Треба відчутти під долонями працю мускулів щоки.

Проти запалих щок, та носової зморшки: Надувати щоки так, як надмухується баллон.

Проти опадаючих уст: Повторити кілька разів: бім, бам, бум, бем, бом... Опісля вкласти два

вказівні пальці з кожного боку до рота. Розтягнути рот якнайширше, рівночасно стараючись замикати губи. Під час того кінці пальців масують внутрі стінку щок (три рази вранці і ввечорі).

Вправа для мускулів цілого лица: Витягнути бороду вперед, замкнути сильно очі, губи зложити як до свисту і завернути їх під ніс. Підчас цієї вправи мається враження, що ціле лице стягається в один середній пункт. Потримати так кількадесять секунд і поволі розвільнити мускули (3-5 разів).

Із поданих тут вправ слід ви-

брати такі, які вам найбільше відповідають. Можна робити й усі, чергуючи по собі кілька на один раз. Гімнастика вранці — надає лицю свіжість і розбуджує (відомо, що людина зараз після сну виглядає дуже погано й шойно по кількох годинах вигляд стає кращий), а ввечорі дає відпруження й відпочинок. При вправах на підборідді слід пам'ятати щоб язик покласти на піднебінні та щоб тим чином охоронити від тиску тироїдну залозу.

Кілька хвилин “втраченого” часу повернуть обличчю гарний вигляд. **О. Колянківська**

КОКО ШАНЕЛЬ

Сидячи на софі, з капелюхом на голові, Коко телефонує: “Одягни суконку, яку найбільше любиш, не переборщуй, — це ж звичайний коктейл, — і, очевидно, не забагато прикрас, брилянтів...” Коко вішає слухавку, усміхнена, швидка, жвава. “Вони хотіли б усі, щоб я для них вибирала сукні. А я немаю навіть часу зайнятися сама собою!” — Вона встає і починає ходити по кімнаті туди й назад, струнка та звинна, у своєму бежовому костюмі з м'якого жерсі, прибраного двома чорними пасками довкруги жакету, в біленькій блюзочці й багатим шнуром перлів різного гатунку. Такою вона була й двадцять років тому. Обов'язково в невідступному капелюсі. У свому бюрі вона його тримає на го-

лові весь день. Він повнить свою функцію, бо як приходить небажана особа, Коко каже: “Ох, яка шкода, бачите, я саме виходжу...”

“Моя професія — оповідає далі Шанель — робити сукні для тих, чийм завданням є робити замовлення. Чорний ансамбль з велюру на вечір, можна легко й швидко зробити. Але колись, у самих початках, я не мала ніякого поняття про шиття. Я почала творити жакети, бо думала, що це легше, а спідниці давала шити до кравчинь. Пізніше, однак, я змінила думку”.

Коко Шанель займає при вулиці Камбон в Парижі пивницю де вона працює, як перебуває у Парижі. Бо ж вісім місяців на рік вона проводить в Льозанні, у Швайцарії. Її при-

міщення ціле витримане в кольорах бронзовім і золотім, заставлене найдивнішими статуями, заселене античними масками й чудними звірятами, старими грав'юрами та майстерно різбленими меблями.

З її уст свobodно кліються слова, в неї блискучі очі, рухи швидкі й виразисті. У ній закріплюється суміш ентузіазму з нетерпеливістю.

“Жінки завжди повинні зберігати свою особовість. Не старатись наслідувати когось... Показ суконь — це репрезентація. І репрезентація, яку робиться для інформації й приємності, не треба змішувати із способом одягання. Багато суконь з показу не будуть ніколи ношені, і це передовсім ті, що про них найбільше говориться. З колекції продаються найчастіше завжди ті самі моделі. Інколи я роблю сукні, про які знаю, що ніколи їх ніхто не купить. Зате чудові вечірні сукні ніколи не “сплять” в кабінах; вони ходять завжди на балі, але... випозичені.”

Шанель знову сідає на софу, зачинивши вікна. Шум вулиці їй перешкоджує. Тому вона й приїздить до Парижу тільки на 4 місяці, щоб приготувати свої чотири покази-колекції.

“Колекція, що не зроблена за один місяць, не є колекцією. Ніщо так швидко не старіється як мода, багато швидше як жінки”.

Склеп Шанель, ввесь з чорного ляку і шкла, що в ньому

пишаються передовсім флякони в парфумою. Бо це ж Коко була першою, що побіч “От ку-т'юр” створила парфуми. Ще в 1919 році вона забрала до лабораторії Ля Бонка, і там для вабави почала нюхати пляшечки. Нагло вона зацікавилась ними так, що впродовж трьох тижнів створила композиції, відомі в усьому світі: ч. 5, ч. 22, Буа дез' Іль, Гарденія, тощо. Всі знамениті, всі відомі до сьогодні, що навіть з кожним днем набирають більше розголосу посеред найширших мас.

Якщо запитатись, як Шанель дійшла до такого успіху, то вона каже: “Щастя, єдине щастя привело мене до цього. Часто не хочеться вірити в щастя, але воно справді існує. Мені здається, що я прийшла саме в той момент, коли треба було когось такого, як я.”

Шанель любить простоту і в своїх сукнях і у людей. “Немає нічого важчого, як зробити суконку, яка нічого не має. Її прибирається маленькою, простою брошкою, вміло причепленою. Загалом, гарно підібрана біжутерія — це вияв великого смаку, а не багатства”.

Але понад усе любить Коко веселість. Вона каже: “Коли б я мала жити ще раз, і мені сказали вибрати собі якийсь дар, я вибрала б веселість!”

І Габрієля Шанель, прозвана Коко, заливається веселим сміхом.

Я думаю, що цей дар їй уже даний...
Л. Е.

ТЕЛЕБАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО

“Бачити” на відстані допомогло людині радіо. Електричні сигнали, які відтворюють на екрані телевізора рухомі зображення, передаються по радіо з телевізійного центру. Радіохвилі несуть і звуковий супровід передачі.

Як же здійснюється телебачення?

Кожне зображення можна розглядати як суму величезної кількості точок або елементів різної яскравості. Подивіться близько на газетне кліше — і ви переконаєтеся в тому, що воно складається з ясно видимих точок. А коли глянути на це саме кліше на деякій віддалі, воно сприймається нашим оком як суцільне.

В основі сучасного телебачення лежить принцип послідовної передачі всіх точок зображення різної світляної яскравості. Це досягається за допомогою складного електричного приладу — іконоскопу, що являє собою систему з великим числом найпростіших фотоелементів. Іконоскоп — це те магічне око, яке зробило радіо зрячим. Він перетворює яскравість різних точок зображення в електричні сигнали відповідної величини.

У місці приймання відбувається протилежний процес — електричні сигнали перетворюються у світлі точки різної яскравості розташовані в тій са-

мій послідовності, як і в місці передачі.

Зрозуміло, що якість прийнятого зображення залежить насамперед від кількості точок, на які воно було розкладене під час передачі.

Телевізійні передачі проводяться на так званих ультракоротких (тобто коротших за 10 метрів) хвилях, які поширюються прямолінійно, подібно до світлових променів. Щоб збільшити дальність дії телевізійних передавачів, розташовують антени яконайвище. Так, у Парижі антена телецентру закріплена на Ейфлевій башті, у Києві — на спеціально збудованій 180-метровій металевій шоглі.

Щоб зробити телебачення надбанням широких мас, треба значно збільшити дальність телевізійних передач. І хоч це досить складна науково-технічна проблема, наука впевнено прямує до її розв'язання.

Підкорення відстані

Першим кроком до збільшення території, обслуговуваної телебаченням, є створення нових телевізійних центрів. Однак телецентр — це складна і досить дорога споруда. Чи не можна іншими, простішими шляхами збільшити радіус телевізійних передач?

Одним з найбільш реальних варіантів є спорудження ретрансляційних ліній. Ретрансля-

тор — це приймально-передавальна радіостанція, значно дешевша, ніж телевізійний центр. Вона приймає сигнали з телецентру, посилює їх і далі знов випромінює у простір. Встановлені через кожні 60-70 кілометрів, ретранслятори можуть перекрити значну відстань, забезпечивши цим можливість дивитися на телевізійні передачі у радіусі кількох сотень кілометрів.

Намагаючись розв'язати проблему збільшення дальности, прийшли до цікавої ідеї: використати поверхню супутника Землі — Місяця. За цією ідеєю потужні сигнали ультракороткохвильового телевізійного передавача з допомогою спеціальних антен спрямовуються на Місяць і, відбиті від нього, повертаються на нашу планету, де вони можуть бути прийняті на половині її поверхні.

Чи реальний цей проєкт?

У 1946 році на Місяць був спрямований потужний радіосигнал, який через 2,5 секунди був прийнятий на Землі. Правда, сигнали, відбиті від Місяця, приходять на Землю значно ослабленими і переінакшеними, але в перспективі це не виключає можливості використати наше нічне світило як своєрідний відбивач для збільшення дальности телевізійних передач.

Кольорове зображення

Навколишній світ повний найрізноманітніших барв, а на екрані телевізора зображення поки що тільки чорно-біле.

ОЛЬГА КОЛЯНКІВСЬКА
косметичка з Парижу

6 Sylvan Ave., Toronto, Ont.
Тел.: LO. 8378

фахові поради, плекання й масажі лица, повне усунування волосся й бородавок, манікюри і т. п. На бажання, обслуга по приватних домах.
Домовляйтеся телефоном!

Чи стане телебачення кольоровим? Так, стане!

Як відомо, існують три основні кольори — червоний, синій і зелений, з яких можуть бути утворені інші кольори і відтінки.

Найпростіша система кольорового телебачення ґрунтується на принципі послідовної передачі основних кольорів. Суть цієї системи така.

Перед об'єктивом передавальної телевізійної камери обертається диск, який складається з трьох світлофільтрів — червоного, синього і зеленого. Коли світлофільтр перед об'єктивом червоний, від передаваного зображення на іконоскоп проходять тільки червоні промені, а інші затримуються, при синьому світлофільтрі проходять тільки сині, а при зеленому — лише зелені промені. Таким чином, з телецентру в ефір ідуть три види електричних сигналів: перший передає зображення в червоному, другий — в синьому, третій — в зеленому кольорі.

У місті приймання перед екраном телевізора встановлюється

ІВАН ПАВИЧ

поручає

смачні ковбаси, шинки
й вудженняни

809 Queen St. W.
Toronto, Ont. — EM. 4-0658

такий самий диск із світлофільтрами. При його обертанні ми сприймаємо зображення, забарвлені по черзі в червоний, синій і зелений кольори. Якщо швидкість обертання диска достатня, у нас, завдяки зоровій пам'яті, створюється відчуття зображення в натуральних кольорах.

Вже діють перші дослідні станції кольорового телебачення, які працюють за принципом послідовної передачі кольорів. Для приймання її передач випущено спеціальні телевізори.

Одночасно проводяться дослідження, мета яких — розробити досконалішу систему кольорового телебачення без оберткових частин і створити дешеві і прості масові телевізори, які давали б якісне кольорове зображення.

Шляхом прогресу

Поряд з індивідуальними приймачами так званого прямого бачення виготовлятимуться проєкційні телевізори з екранами площею до 12 квадратних метрів для збірного користування. Такими телевізорами можна буде обладнати спеціальні телевізійні театри, де глядачі на ве-

ликому екрані матимуть змогу стежити за найрізноманітнішими подіями, які відбуваються в даний момент.

Недалекий той час, коли поряд із звичайними кінотеатрами існуватиме сітка телевізійних залів, де тисячі глядачів зможуть оглядати нові фільми, що їх передаватимуть телецентри. Отже, відпаде потреба у багатьох складних кінопроєкційних установках, а також у друкуванні великої кількості фільмокопій на дорогій кіноплівці.

Великий інтерес являють також спеціальні телевізори з батарейним живленням. Ними можна буде користуватися навіть у дорозі.

Привабливі перспективи

...Ви знімаєте телефонну трубку і набираєте потрібний номер.

— Слухаю, — пролунала відповідь, і на телевізійному екрані, який є частиною так званого відеотелефону, що прийшов на зміну відживаючим "сліпим" телефонним апаратам, з'являється зображення вашого співбесідника. Так само на світлому екрані його відеотелефону, чітко вимальовується ваше зображення.

Відеотелефонна апаратура, яка дає змогу співбесідникам бачити одному одного, вже існує. Випробування довели її зручність і надійність в експлуатації.

Телебачення в значній мірі полегшить підводні роботи. Під час розшуків затонулих кораблів або оглядів гідротехнічних

споруд у воду опускають замість водолазів спеціально обладнану камеру із встановленими в ній передавальною телевізійною установкою і прожекторами. На спостережному пункті (на поверхні) містяться телевізор і органи управління камерою. Рухаючи її, можна побачити на екрані телевізора все, що є на великих глибинах.

Підводне телебачення дуже зручне для наукових досліджень. З його допомогою можна буде вивчати підводний світ, а кіноапарат, встановлений перед телевізором, фіксуватиме на плівці фавну і флору океанів і морів.

Навіть найкращі описи і розповіді не можуть дати студентам і молодим лікарям того, що дає безпосереднє спостереження хірургічної операції, зробленої спеціалістами. Але, щоб не заважати хірургові, в операційних буває, звичайно, дуже обмежена кількість спостерігачів. Розширити аудиторію допоможе телебачення.

Над операційним столом підвішують передавальну телевізійну установку, а приміщення для спостерігачів обладнуються телевізорами. Так десятки людей мають змогу стежити за найскладнішими хірургічними операціями у всіх деталях, а мікрофони і репродуктори, що забезпечують двобічний зв'язок між операційною і аудиторією, дають можливість при ході операції слухати пояснення і дистантивно відповіді на запитання.

Передавальні телевізійні каме-

Українські радіослухачі!

Слухайте кожної неділі в год. 8.30 — 9.45 вранці мистецької української радіопередачі

ЮРІЯ ЛАВРІВСЬКОГО

на хвилі W. W. O. L. — 1120

ри, чутливі до невидимих інфрачервоних променів, дадуть можливість рульовим великих суден і машиністам паровозів вести спостереження у темряві і в негоду. Для цього спеціальні прожектори "освітлюватимуть" інфрачервоними променями шлях попереду корабля або паровоза, на яких у відповідних місцях встановлені передавальні телевізійні камери. Коли трапиться перешкода, ці невидимі промені, які легко проходять крізь туман і дощ, відбившись від цієї перешкоди, будуть сприйняті об'єктивом передавальної камери. В результаті на екрані телевізора рульовий або машиніст побачать обрис перешкоди за кілька сотень метрів.

Десятки телевізійних центрів, передачі на тисячі кілометрів, трансляційні вузли, багатопрограмне мовлення, кольорове і стереоскопічне зображення на великому екрані, телевізійні театри, найрізноманітніші застосування у техніці і наукових дослідженнях — таке телебачення недалекого майбутнього.

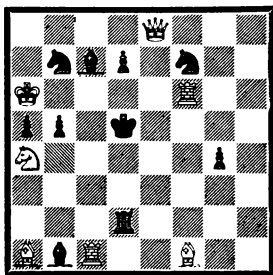
А. О.

Задача ч. 5

Г. Венінк

1 наг. "Проблема", 1931

Мат у двох ходах

Розв'язання задачі ч. 3:

1. Да6 — 67!

За правильне розв'язання дістають по 2 точки: М. Петрівський Кіркланд-Лейк; Б. С., Ньюарк; Д. Кулик, Торонто.

Партія ч. 5

Грана в 23-ому турнірі за першість України на 1955-ий рік.

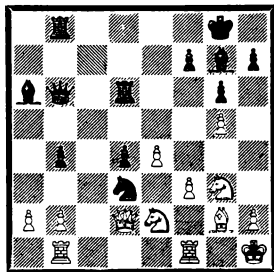
Староіндійська оборона

Білі: А. Заміховський

Чорні: Н. Копаїв.

1. д4 Кф6 2. ц4 г6 3. Ку3 Бг7
4. е4 д6 5. ф3 0 — 0 6. Бе3
Кц6 7. Кре2 а6 8. Дд2 Ве8 9. г4
В68 10. Бг2 65 11. цх65 ах65

12. Вц1 е5 13. д5 Ке7 14. Кг3
64 15. Кце2 Б67 16. г5 Кд7 17.
Вц4 ц5! 18. дхц5 (в переході)
Кхц6 19. Дхд6 Ве6 20. Дд2 Ба6
21. Вц1 Кд4! 22. 0—0 Вд6 23.
Де1 Д66 24. Крг1 Ку5 25. Бхд4
ехд4 26. Дд2 Кд3 27. В61

27... Кх62 28. Вх62 д3 29. Кф4
Бх62 30. Дх62 д2 31. Вд1 Де3
22. Кфг5 гхг5 33. Кф5 Дц3 і білі
піддалися.

Виправлення: В партії ч. 3 пропущено 13-ий хід білих: 13. 0—0.

**

Цікавитеся шахами? Спробуйте взяти участь у нашому постійному конкурсі на розв'язання задач або в кореспонденційних турнірах! Листування про шахи просимо адресувати:

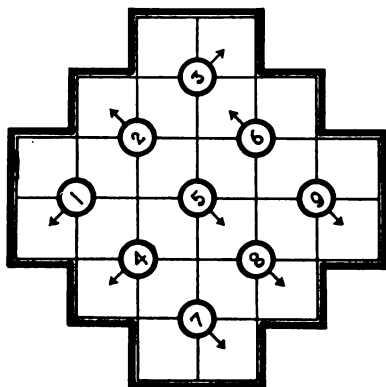
E. Onyschuk,

1 Bryant Ave., Toronto 13, Ont.,
Canada

ГОДИННИКОВА ЗАГАДКА

Склав д-р К.

Починаючи з піль, означених стрілками, і йдучи бігом годинникової стрілки, вписати 9 чотирискладових слів такого значення: 1. безсмертний твір класичної грецької літератури, 2. держава в Півд. Америці, 3. рід літературної творчости, 4. найбільша істор. поема Шевченка, 5. поема Шевченка, 6. понево-

СМАЧНЕ ПЕЧИВО

DONUT HOUSE

764 Queen St. W.

відоме в цілому Торонті!

лена балтійська країна, 7. український гумористичний журнал, 8. псевдонім голляндської балерини, відомої нім. шпигунки в I-ої світ. війни, 9. грецькі богині помсти.

ЛОГОГРИФ

склав д-р К.

АЛ, АМ, АН, БІЛ, БО, ДАМ, ЗА, ЗІ, ІР, КА, КА, МІ, МІС, НА, НІ, НІ, О, ПЕ, ПОЛК, РА, РІ, РІС, РО, СТЕР, СУ, ТАЙ, ТЕМ, ТИК, ТИШ, ТІВ, ТОС, ШЕ, Я.

З поданих слів створити слова такого значення: 1. єгипетський бог сонця, 2. ріка в Англії, 3. місто в Голляндії, 4. назва стеїту в США, 5. гори між серед. Сибіром і Монголією, 6. молочні продукти, 7. французький політик XVIII ст., 8. старовинний предмет, 9. славний сучасний диригент, 10. ріка в Сибірі, 11. один із синів Святослава Хороброго, 12. місто в Україні.

Перші й останні букви слів, читані від 1 до 12, дадуть назви двох народніх історичних дум.

Магічна фігура з ч. 19.

Розв'язка: 1. торт, 2. опир, 3. риба, 4. трактат, 5. танк, 6. Анна, 7. ткач.

ЧОЛОВІЧЕ УБРАННЯ

пошите з найкращого матеріалу і в наймодерніших фасонах,
світової слави англійсько-канадійської фірми

Wm. H. Leishman and Company Ltd.

набудете

у великому виборі
на догідні сплати
у великому магазині
чоловічого, жіночого і дитячого
вбрання та галянтерії

Е. ДУМИН С-КА

552 КВІН ВУЛ., ТОРОНТО, ОНТ.

Фірма

“Думин Ко”

відома

якістю

своїх

товарів

та

солідністю

ще з

України!

Карикатура п. Е. Думина з гум. журналу “Комар”
в 1938 році.

СМІЛИВИХ ХЛОПЧИКІВ І ДІВЧАТОК,

що продавали б наш журнал під церквами та при нагоді різних громадських зібрань, свят, спортових змагань тощо,

пошукує Видавництво "Ми і Світ".

За кожний проданий примірник даємо 5 центів!

Можуть зголошуватися також Пластові гуртки, гуртки СУМ та члени інших організацій, що відсоток з продажу вживатимуть для своїх організаційних потреб.

Вже друкується

у Видавництві "Ми і Світ"

повна збірка п'єс Л. Коваленко, під заголовком

"П'ЄСИ В ЧАСІ І ПРОСТОРИ"

Ціна книги (біля 160 сторін друку) в передплаті для Читачів журналу "Ми і Світ" — 2 долари. По видрукуванні в подрібному продажі книжка коштуватиме дорожче.

Гроші і замовлення просимо слати на адресу:

Mr. M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada.

**ЕЛЕКТРИЧНІ Й ГАЗОВІ КУХНІ МАРКИ "MOFFAT",
РЕФРІДЖЕРЕЙТОРИ "CROSLEY SHELVA DOR", ТЕЛЕВІЗИІ,
ПРАЛЬНІ МАШИНИ, ВІДКУРЮВАЧІ, ХАТНЄ УМЕБЛЮВАН-
НЯ, ПІЯНА, АКОРДЕОНИ і т. д.**

купите

добре, дешево і на найкорисніших умовах

в українській відомій фірмі

G. LUKES FURNITURE-ELECTRIC

797-9 DUNDAS STREET WEST, TORONTO

Office EM. 8-9228

Всю редакційну й адміністраційну кореспонденцію та грошові посилки просимо адресувати на:

Mr. M. Kolankiwsky, 278 Bathurst St., Toronto, Ont., Canada

Гриць голодний,
Леся плаче,
Гнат сердитий
Ходить й криче:
— Не варено,
Не палено,
Злість бере,
Бо ж від ранку
До світанку
Мати біля пере!
— Справ машину,
Любий сину,
В хаті спокій
буде!...

Пральні машини найкращої марки "EASY" дістанете по ціні \$99.00 на догідні сплати в

ALPHA FURNITURE CO.
735 Queen St. W. Toronto
Tel. EM-3 9637.